

Nr. 6/7 // 2014

Prosa bladet

De it-professionelles fagblad

Udsigt til mere masseovervågning

[s. 4, 6, 8, 22-23, 40]

Tema: Det intelligente elnet [s.16-21]

Ny serie om programmeringssprog [s.24]

PROSA

Af Niels Bertelsen
formand
[nib@prosa.dk]

Stil krav til den nye patentdomstol

Så blev folkeafstemningen afholdt, og det blev et ja til EU-Patentdomstolen.

PROSA har arbejdet for et nej, fordi vi har set en række problemer med konstruktionen af forslaget til en ny patentdomstol. Det er så ikke lykkedes helt at få overbevist folk om, at problemerne er så store, at et nej var at foretrække. Til gengæld er det lykkedes at få øget nej-andelen betragteligt. Da vi startede kampagnen i Initiativet mod Softwarepatenter sammen med It-Politisk Forening og Bifbureauet, var nej-procenten 18, og den endte på 36. Så noget fik vi da flyttet.

Selve kampagnen er gået over al forventning. Selv om vi var oppe imod stort set hele det politiske lag, det meste af erhvervslivet og store dele af fagbevægelsen, lykkedes det alligevel at få gjort softwarepatenter til et hovedtema i debatten. Til trods for at ja-siden forsøgte at holde fast i, at der ikke er proble-

mer, fik vi gennem saglige og faglige argumenter redegjort for, at der er problemer på patentområdet. Faktisk lykkedes det så godt, at ja-siden blev nødt til at indrømme, at der reelt findes softwarepatenter, selv om det er ulovligt at udstede dem.

Jeg blev faktisk noget overrasket over, hvor meget vi fik sat softwarepatenter på dagsordenen. Men det skyldes især, at vi har haft argumenterne klar tidligt i valgkampen, og at vi har fået involveret en masse aktive, som har brændt

for emnet. Gennem denne ihærdige indsats fra de mange aktive er det lykkedes at få sat fokus på nogle af de negative konsekvenser, som EU-Patentdomstolen kan medføre.

Ganske vist tabte vi slaget, men kampen er ikke forbi endnu. Selv om vi nu kommer til at indgå i Patentdomstolen, er der mange ting i forbindelse med etableringen af den, der ikke er faldet på plads endnu. Så jeg vil opfordre Folketinget til at medvirke til, at der foretages en bedre sikring mod patentering af områder, som ikke kan eller skal patenteres.

Det kan blandt andet ske ved, at Folketinget vedtager en udtalelse som det tyske parlament, hvor der stilles krav om en uvildig gennemgang af Det Europæiske Patentkontors praksis på softwareområdet. Endelig vil jeg også opfordre til, at Folketinget nedsætter et udvalg, som skal følge med i udviklingen af domstolens praksis, og som kan være med til at sikre

”Jeg vil opfordre Folketinget til at medvirke til, at der foretages en bedre sikring mod patentering af områder, som ikke kan eller skal patenteres”

en ordentlig evaluering af domstolen, når den efter planen skal evalueres om syv år.

Jeg vil gerne sige tak til alle jer, medlemmer som andre, der hjalp til med at få sat kampen mod softwarepatenter på dagsordenen. Selv om vi ikke vandt i denne omgang, fik vi vist, at det er muligt med de rette argumenter at få skabt en bred debat om noget så ufolkeligt som patenter. Den entusiasme og det engagement skal vi holde liv i, så vi fortsat kan råbe vagt i gevær over for udviklingen på patentområdet.

Prosa-bladet: Adresse: Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V, tlf.: 33 36 41 41, fax 33 91 90 44, prosabladet@prosa.dk **Redaktion: Ansvarshavende redaktør:** Kurt Westh Nielsen, kwn@prosa.dk **Journalist** Stine Nysten, sny@prosa.dk **Korrekturlæser** Lene Sekjær **Grafiker** Pia Lorenzen, Kindly **Udkommer:** En gang hver måned undtagen i juli måned **Næste gang:** 13. august **Læserbreve/debatindlæg:** deadline: 17. juli **Offentliggøres et indlæg, vil det blive redigeret efter retningslinjer vedtaget af redaktionen. Disse retningslinjer kan læses på prosa.dk/link/23 **Indlæg, der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse **Synspunkt** på side 2 stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen **Prosa-bladet modtager gerne input og tips fra læserne på redaktion@prosa.dk **Klageadgang:** Ønsker du at klage over håndteringen af henvendelser til redaktionen eller generelle stofprioriteringer, kan du læse mere om den procedure på prosa.dk/link/23 **Redaktionsudvalg: Formand:** Peter Ussing: peter.ussing@gmail.com **Næstformand** Vidir Gudmundsson **udvalgsmedlemmer:** Lars Ravn-Larsen, Stani Sztuk og Renu Kumar **Annancer:** DG Media a/s, tlf.: 70 27 11 55, epost@dgmedia.dk **Teknisk produktion og tryk:** Kindly **Forsidefoto:** Lars Refn******

”Lovforslaget om FE’s Center for Cybersikkerhed ophæver fuldstændigt grundlovens paragraf 72. Det vil uden retskendelse give FE adgang til at masseovervåge danske borgere og virksomheder”

Hans Jørgen Bonnichsen, tidligere operativ chef i PET.

Se alle tidligere blade på Prosa.dk

Indhold

IT-AKTUELT Grundlovsstridigt 08

Et lovforslag, som vil give Forsvarets Efterretningstjeneste vidtgående beføjelse, møder alvorlig kritik fra den tidligere PET-chef Hans Jørgen Bonnichsen.

IT-SIKKERHED Sådan undgår I at blive den næste Nets-skandale 10

Når en virksomhed skal beskytte sine fortrolige data mod misbrug fra medarbejderne, er procedurer og tjek på personalet vigtigere end teknik, mener partner i sikkerhedsfirmaet Sec4IT Mikael Vingaard.

ARBEJDSLIV Husk at holde fri i ferien 14

Lad være med at tjekke mails eller besvare telefonopkald i din ferie. Ferieloven understreger, at hvis din ferie først er påbegyndt, kan den ikke afbrydes.

TEKNOLOGI Tema: Smart Grid handler om at holde balancen 16

Nutidens anvendelse af en så flygtig energikilde som vind og en distribueret energiproduktion kræver et intelligent elnet, der kan balancere udbud og efterspørgsel.

OVERVÅGNING Overvågningens anatomi 22

Journalist Glenn Greenwald har skrevet en forholdsvist vellykket bog med yderligere afsløringer af den amerikanske efterretningstjeneste NSA's hemmelige aktiviteter, mener Prosabladets redaktør.

PROGRAMMERINGSSPROG Fra håndholdte til enterprise-servere og tilbage igen 24

I en ny serie vil Prosabladets skribent, Dan Mygind, kigge nærmere på nogle af de programmeringssprog, der er fundamentet for vores digitale samfund. Her ser han på Java-teknologiens historie og udvikling.

TV-NØRDER Silicon Valley: Fra ansat til eget imperium 32

It-iværksætter, it-drengedrømme, it-venskab, it-ideudvikling, it-magtkampe og aktieoptioner er i fokus i HBO's komedieserie, som gik i luften i april. PROSAs Lulu Pedersen anmelder tv-serien.

ORGANISERING Genstart fagbevægelsen 34

Fagbevægelsen i dag er nødt til at forny sig og må genopbygges fra nede, mener PROSA/ØST

Stærke danskere til Defcon CTF

Drivkraften bag PROSAs Capture The Flag-arrangement, Robert Larsen, er blevet inviteret med til det uofficielle verdensmesterskab i hacking, Defcon CTF.

Han bliver en del af det danske Team Gallopsled, der har vundet Defcon CTF Qualifier 2014 stort. Gallopsled består af de to hold Nopsled og Pwnies, som har valgt at forene kræfterne. Nopsled har deltaget fire gange og vandt Defcon CTF i 2011, og Pwnies deltog sidste år. Dermed er der tale om dansk deltagelse i stærkeste opstilling, og chancerne for en sejr er stor.

– Jeg glæder mig vildt meget. Denne tur vil uden tvivl give stor inspiration til det næste PROSA CTF, siger Robert Larsen.

Følg med på prosa.dk og i Prosabladet, når Robert Larsen rapporterer fra Defcon Capture The Flag, der foregår i Las Vegas fra den 7. til den 9. august.

sny

PROSA sikrer bedre beskyttelse mod masseovervågning

Justitsminister Karen Hækkerup erkender nu, at massiv indsamling af trafikdata er nyttesløs i forbindelse med den danske logningsbekendtgørelse. Dermed er der udsigt til, at den hyppigt kritiserede logning stopper senest i midten af juni. Beslutningen kommer kort tid efter, at PROSA samt en bred kreds af organisationer og aktører fra erhvervslivet, forskningsverdenen og civilsamfundet henvendte sig til Retsudvalget i Folketinget. Henvendelsen skete på baggrund af dommen fra EU-domstolen i april 2014, der kendte EU's logningsdirektivet ulovligt.

Kravet fra PROSA og de andre organisationer i appellen var at igangsætte en revisionen af logningsreglerne og beskytte danske borgere mod unødvendig og ubegrundet overvågning og registrering.

PROSA-formand Niels Bertelsen glæder sig over, at flere års indsats for at afskaffe logningsbekendtgørelsen ser ud til at bære frugt. Han advarer dog mod, at Justitsministeriet blot erstatter overvågningen med metoder, som ministeriet mener er mere effektive.

– Vi opfordrer til simpelthen at afskaffe logningen, fordi det fortsat er en krænkelse af privatlivets fred, siger Niels Bertelsen.

kwn

Kuk i lønstatistik

Desværre havde flere fejl indsneget sig i illustrationerne i temaet om lønstatistik for PROSA-medlemmer i maj-nummeret 2014 af Prosabladet.

Prosabladets redaktion beklager fejlene. Artiklerne med de korrekte grafikker kan findes her <https://www.prosa.dk/index.php?id=5953>.

Nu kan du blive “Java Programming Specialist” via 3 kurser og på blot 12 dage

SU-210

Java Programmering Grundkursus

Forudsætninger:

- Følgende kurser eller tilsvarende viden:
- SU-199 Introduktion til programmering
 - SU-202 Objektorienteret Grundkursus

Om kurset:

Kurset giver et overblik over Java programmeringssproget. Der gives en introduktion til Java's brug af objektorienteret teknologi og muligheder. Deltagerne får på kurset lejlighed til at udvikle mindre Java appletter og grafiske brugergrænsefladeelementer samt evt. applikationer med tråde. Der udvikles programmer med anvendelse af polymorfi med henblik på forenkling af design og vedligehold.

Varighed / Pris:

5 dage / 18.500,- kr. (ekskl. moms)

Der er endnu plads på følgende datoer:

- 11.–15. august (Sjælland og Jylland)
- 6.–10. oktober (Sjælland)
- 1.–5. december (Sjælland)

SU-211

Java Programmering Videregående

Forudsætninger:

- Følgende kurser eller tilsvarende viden:
- SU-210 Java Programm. Grundkursus

Om kurset:

Dette er kurset for Java-programmøren, som er blevet fortrolig med sprogets syntaks og udviklingsmiljø, men savner input til hvordan man bedst løser tilbagevendende problemer. På kurset går vi i dybden med praktisk anvendelse af Java både API og design konstruktioner. Vi ser bl.a. på de udfordringer GUI baserede programmer byder på og typiske fælder i flerlagsarkitekturer.

Varighed / Pris:

5 dage / 18.500,- kr. (ekskl. moms)

Der er endnu plads på følgende datoer:

- 23.–27. juni (Sjælland og Jylland)
- 3.–7. november (Sjælland og Jylland)

SU-212

Java 7 og Java 8 upgrade

Forudsætninger:

- Følgende kurser eller tilsvarende viden:
- SU-210 Java Grundkursus

Om kurset:

Der er sket rigtig meget inden for Java-verdenen inden for de seneste år.

Kurset vil gennemgå nyheder i Java siden Java 6.

Kurset er en kombination af teori og hands on.

Varighed / Pris:

2 dage / 7.400,- kr. (ekskl. moms)

Der er endnu plads på følgende datoer:

- 7.–8. juli (Sjælland og Jylland)
- 1.–2. december (Sjælland)

Java Programming Specialist

Denne pakke giver dig kompetence som Java professionel systemudvikler. Hele vejen fra de grundlæggende elementer i sproget og frem til de nyeste Java 7 og Java 8 muligheder. Der arbejdes også med collections, javaBeans, garbage collection, internationalisering, J2SE, udrulning af applets, JAR-filer, netværksprogrammering og meget mere.

3 kurser ([SU-210](#), [SU-211](#), [SU-212](#))

Pakkepris kr. 34.500,- (listepriis er kr. 44.400,-) ekskl. moms

BESTIL

3 kurser inkluderet

Du kan tilmelde dig på flere måder:

- Via web: superusers.dk/java.htm
- Via mail: super@superusers.dk
- Via tlf./fax: 48 28 07 06 / 48 28 07 05

**SAMLET
PAKKE**

Stor sejr til PROSA

It-giganten CSC må nu hive et tocifret millionbeløb op af lommerne og aflevere det til PROSA-medlemmer.

Det står klart, efter PROSA har fået medhold i en faglig voldgift. Sagen drejer sig om, hvorvidt medarbejderne på PROSA-overenskomst skulle have reguleret deres løn pr. 1. april 2011 med 2,3 procent efter parternes såkaldte lønreguleringsmekanisme. CSC mente ikke, at der skulle ske regulering, da man pr. 23. maj 2011 var blevet frigjort af overenskomsten med PROSA. Omvendt mente PROSA, at overenskomsten gjaldt på tidspunktet for den aftalte regulering. Og det blev PROSA, der fik ret. Derfor skal lønningerne til CSC-medarbejdere, der

var på PROSA-overenskomst i 2011, nu reguleres med 2,3 procent med tilbagevirkende kraft og med tillæg af morarenter.

I PROSA er man ikke overraskende meget tilfreds:

– Vore medlemmer var reelt begrænset i deres adgang til at konflikte og følgelig deraf også svækkede i kampen mod en stor amerikansk it-koncern. Derfor er det kun rimeligt, at prisen for konfliktbegrænsningen – netop den omtvistede lønreguleringsmekanisme – skal komme til udbetaling for nuværende og tidligere medarbejdere i CSC, siger næstformand Hanne Lykke Jespersen.

sny

Tyskland opruster i efterretningskapløb

BND, den tyske pendant til Forsvarets Efterretningstjeneste, vil bruge mere end to milliarder kroner på blandt andet at overvåge sociale medier i realtid. Det skriver Süddeutsche Zeitung. I løbet af de næste seks år agter tjenesten at opbygge overvågningsprogrammer, som er direkte inspireret af NSA og den britiske efterretningstjeneste GCHQ. Blandt de overvågede sociale tjenester vil være Facebook og Twitter. Planen er, at overvågningen allerede i år skal være i stand til at give BND et klarere billede af, hvad der især er sket i udlandet. Samtidig skal milliardinvesteringen bidrage til, at BND kommer på omgangshøjde med andre landes efterretningstjenester.

Softwarehuller og raketdata

Det er ikke kun realtidsovervågning af sociale medier, der står på BND's ønskeliste. Det handler også om at blive bedre til at udnytte sikkerhedsbrister i software til målrettet spionage af enkeltpersoner eller organisationer, om anskaffelse af mobilt udstyr til at opfange måledata ved testopsendelser af raketter og forskning i biometri for at kunne identificere personer og beskytte egne agenter mod afsløring, fremgår det af BND's ønskeliste. Ifølge Süddeutsche Zeitung retfærdiggør BND det store overvågningsbudget med, at det er nødvendigt at være på teknologisk omdrejningshøjde med NSA og GCHQ.

– Hvis vi ikke opruster digitalt, kan vi tilmed risikere at sakke bagud i forhold til de hemmelige tjenester i Italien eller Spanien, lyder det ifølge Süddeutsche Zeitung fra BND.

kwn

Softwareudvikling bliver dyrere

Det markante ja til Patentdomstolen er ikke godt nyt i det fem mand store softwarefirma Divendo.

Her er direktør Charlie Nielsen sikker på, at ja'et i sidste ende kommer til at koste for kunderne.

– Vi står nu i en situation, hvor vi ikke ved, hvilke rettigheder vi har. Og det betyder, at vi skal have en advokat på vores sager for at foretage en juridisk gennemgang, siger han til dr.dk.

At virksomheder som Divendo nu skal til at have indført et ekstra led i produktionen i form af en advokat, vil ifølge Charlie Nielsen unægtelig betyde en højere regning for slutforbrugerne.

Også hos PROSA er der ærgrelse over udfaldet af afstemningen.

– Der er en række ubesvarede spørgsmål om domstolen, som burde have fået vælgerne til at reagere på en anden måde, siger formand Niels Bertelsen.

Danmark bliver det 26. EU-land, som deltager i Patentdomstolen. Stemmeprocenten i Danmark endte på 55,8 procent.

sny

SUPERLIGA

ER DU IT-UDVIKLERNES SVAR PÅ
ZLATAN IBRAHIMOVIC' ER VORES
TRANSFER-VINDUE ALTID ÅBENT

job@lundogbendsen.dk

Lund & Bendsen
developing developers

Ny cyberlov er grundlovsstridig

Et lovforslag, som vil give Forsvarets Efterretningstjeneste vidtgående beføjelser til at masseovervåge borgere og virksomheder, møder alvorlig kritik.

Af Kurt Westh Nielsen
[kwn@prosa.dk]

Der tegner sig massiv politisk opbakning til det vidtgående lovforslag, som allerede er på vej til andenbehandling i Folketinget her i starten af juni. Men med udsigten til, at loven efter den første fremsættelse den 2. maj bliver vedtaget i ekspresfart til juli, advarer flere kritikere mod det, de betegner som et brud på retssikkerheden. Ifølge lovforslaget vil det blive muligt for Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) at skaffe sig adgang til både detaljerede logningsdata og selve indholdet af fortrolig datatrafik uden forudgående retskendelse.

Center for Cybersikkerhed (CFCS) skal ifølge loven fortsat overvåge og behandle myndigheders og virksomheders personfølsomme data uden en retskendelse. CFCS er placeret under FE, og i loven lægges der op til en langt svagere beskyttelse af persondata end tidligere. Den generelle kritik i en række hørings svar fra blandt andre ITEK,

DI, Teleindustrien og Rådet for Digital Sikkerhed lyder, at borgernes formelle retsgarantier, der følger af persondataloven, offentlighedsloven, forvaltningsloven, retsplejeloven og EU-retten, forsvinder.

Muliggør masseovervågning

Hans Jørgen Bonnichsen, tidligere operativ chef i Politiets Efterretningstjeneste, vurderer, at lovforslaget er direkte grundlovsstridigt.

– Et flertal i Folketinget er i færd med det, som nogen har kaldt en legalisering af tingenes tilstand. Vedtagelsen af et lovforslag om Forsvarets Efterretningstjenestes Center for Cybersikkerhed vil fuldstændigt ophæve grundlovens paragraf 72. Dermed giver man uden retskendelse FE adgang til at masseovervåge danske borgere og virksomheder på såvel metadata som trafikdata, konstaterede han under en konference på IT-Universitetet i midten af maj i forbindelse med udgivelsen af journalisten Glenn Greenwalds bog om Edward Snowdens afsløringer af NSA's masseovervågning.

Bryder med retssikkerhed

It-advokat Henrik Witt repræsenterer foreningen Dansk IT's 6.000 it-professionelle. Han vurderer, at lovforslaget er i direkte modstrid med den kendelse, som EU-Domstolen afsagde i forhold til EU's logningsdirektiv.

"Man bør have så meget respekt for demokratiet og regeringsprogrammet, der jo sætter retssikkerhed og privatlivets fred i højsædet, at man trækker denne lov helt tilbage. Man er ved at gennemføre en lovgivning, der er et fundamentalt brud på retssikkerheden her til lands. Loven respekterer ikke de principper, som EU-Domstolen har fastlagt, for der er ikke indbygget retsgarantier", skriver Henrik Witt i en kronik i dagbladet Politiken.

Efter andenbehandling af lovforslaget den 4. juni er tredjebehandling berammet til den 11. juni 2014.

Hans Jørgen Bonnichsen

– Loven, som giver Forsvarets Efterretningstjeneste vidtgående aflytning muligheder af borgere og virksomheder, kan ses som en legitimering af de nuværende tilstande med masseaflytninger, sagde en tydeligt berørt tidligere PET-chef, Hans Jørgen Bonnichsen, under en nylig konference på ITU.

15.-16. NOVEMBER 2014

K Ø B E N H A V N

INDKALDELSE TIL DELEGERET FORSAMLING 2014

ÅRETS DELEGERETFORSAMLING FINDER STED
15.-16. NOVEMBER 2014
I KØBENHAVN PÅ
FIRST HOTEL COPENHAGEN
MOLESTIEN 11
2450 KBH SV

DELEGEREDE VÆLGES I LOKALAFDELINGERNE

**DAGSORDEN IFØLGE VEDTÆGTERNES § 7.
HB'S FORSLAG KAN SES PÅ PROSA.DK/DF2014**

**SIDSTE FRIST FOR INDLEVERING AF FORSLAG
TIL DELEGERETFORSAMLINGEN ER
FREDAG DEN 19. SEPTEMBER 2014 SENEST KL. 10,
JÆVNFØR VEDTÆGTERNES § 8 STK.2.**

**SIDSTE FRIST FOR INDLEVERING AF FORSLAG
TIL ARBEJDSPLAN 2015/2016 ER
FREDAG D. 31. OKTOBER 2014 SENEST KL. 10
JÆVNFØR VEDTÆGTERNES § 8 STK.2.**

Sidste frist for opstilling til valgene af formand, forbundssekretærer, næstformænd, hovedkasserer og hovedbestyrelsen fastsættes af den på DF vedtagne forretningsorden. Genopstilling forventes tilladt frem til behandling af beretningen, mens nyopstilling forventes tilladt indtil behandling af hovedbestyrelsens arbejdsplan.

Hovedbestyrelsen
Vel mødt til en forhåbentlig udbytterig DF2014

SÅDAN UNDGÅR I AT BLIVE DEN NÆSTE NETS-SKANDALE

Procedurer og tjek på personalet er vigtigere end teknik, når en virksomhed skal beskytte sine fortrolige data mod misbrug fra medarbejderne.

Af Torben B. Sørensen
[prosabladet@prosa.dk]
Illustration: Lars Refn

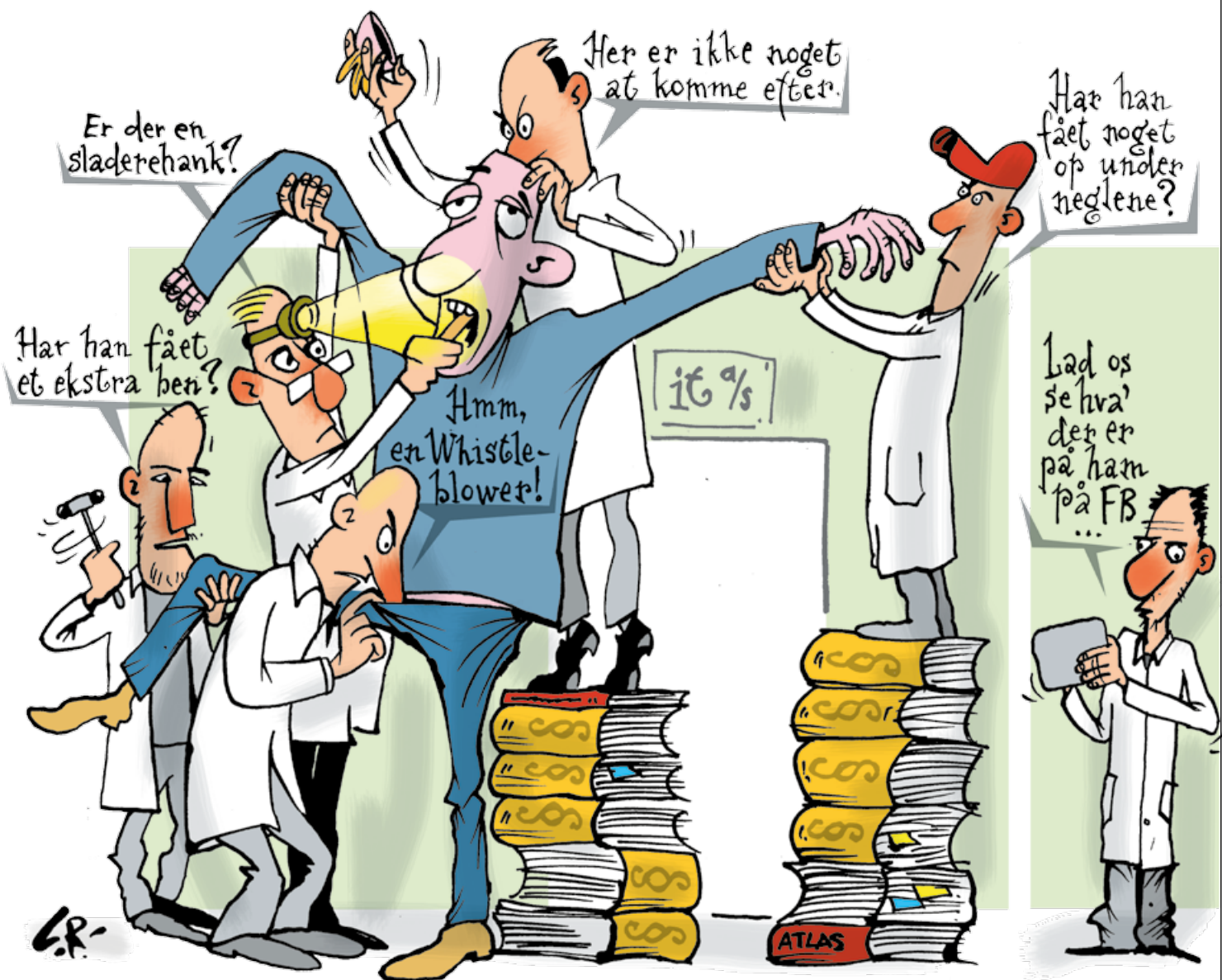
En tidligere medarbejder i Nets og IBM har øjensynlig lækket fortrolige oplysninger til ugebladet Se og Hør om kendtes køb med kreditkort. Sagen har fået en række virksomheder til at se deres datasikkerhed efter i sømmene. Ifølge en sikkerhedsekspert findes der imidlertid ingen teknisk mirakelmedicin, der kan forhindre en ny Nets-skandale. Men der er midler til at mindske risikoen – og opdage en lækage hurtigere.

Mikael Vingaard er partner i det lille sikkerhedsfirma Sec4IT, der specialiserer sig i at overvåge internettet. Virksomheden undersøger de steder, hvor hackere mødes, og holder øje med, om der ligger fortrolige data fra deres kunder. Han mener, at informationssikkerhed består af tre

elementer: Personer, processer og teknologi. De tre dele vejer lige tungt. Med andre ord udgør teknologien altså kun en tredjedel af løsningen.

Hvis en virksomhed eller organisation vil beskytte sig mod, at de ansatte misbruger deres adgang til fortrolige oplysninger, skal man begynde med at se på menneskene.

– Når en virksomhed ansætter en medarbejder, foretager den et baggrundstjek. Det er en god ide at kræve en straffeattest. Men mange virksomheder stopper der. Hos os har vi en regel om, at på årsdagen for ansættelsen skal den ansatte præsentere en ny ren straffeattest. Og hvis medarbejderen er ude for noget, som han regner med får betydning for straffeattesten, skal han straks give virksomheden besked.

– It-folkene skal sørge for, at ledelsen forstår konsekvenserne, hvis man ikke gør nok for sikkerheden. Her er it-folkene nødt til at lære at tale ledelsens sprog. De skal tale om forretningsmæssige konsekvenser i stedet for teknologier, siger Mikael Vingaard fra Sec4IT.

Det står i kontrakten, siger Mikael Vingaard.

Desuden bør virksomheden tage referencer fra personer, der kender kandidaten til jobbet. Her skal man både spørge til faglige og menneskelige aspekter.

– Det er egentlig basale HR-rutiner, men det overrasker mig, hvor tit folk glemmer dem, siger han.

Tjek logfilerne

Når først medarbejderen er ansat, kan virksomheden sætte teknologier ind til at minimere risikoen for misbrug. Her fremhæver Mikael Vingaard den viden, man kan få ved at se på logfiler og andre data, som systemerne stiller til rådighed.

– It-systemer kan opbygge et billede af, hvordan it-miljøet er sammensat, og hvordan det normalt fungerer. Ud fra den viden kan de slå alarm, når noget afviger fra normalen: En medarbejder prøver at tilgå en mappe, han ikke har adgang til, eller indtaster flere gange forkerte passwords. Det kan være tegn på, at medarbejderens pc er kompromitteret – eller at han selv ønsker at få fat i noget, han ikke har lov til, siger Mikael Vingaard.

Den slags viden kan man hente ud fra systemer til loghåndtering. Den produktkategori er ved at smelte sammen med en anden kategori, SIEM (Security Information and Event Management).

– Et SIEM-system henter data ind fra flere logfiler >>

og andre datakilder og samler dem tidsmæssigt. Dermed kan man opdage sammenhænge, man ellers ikke ville have set. En hændelse i én logfil kan være sket samtidig med et loginforsøg på en anden server, siger han.

Kryptering har mindre effekt

Andre teknologier til at beskytte data er ikke så effektive, når det gælder beskyttelse mod insidere. Som eksempel nævner Mikael Vingaard kryptering:

– En person med stærke privilegier kan ofte omgå den beskyttelse, kryptering giver. For eksempel kan virksomheden have krypteret databasen. Men databaseadministratoren har adgang til at sende forespørgsler ned i databasen og få svar ud fra den. Så man skal da kryptere så meget, man kan, men ofte har det mindre effekt i kampen mod insidertruslen, siger han.

– Virksomheden skal afgøre, hvem der skal se på de data, systemerne kommer med. Hvem har ansvaret for at følge op på alarmer, og hvordan skal de gøre det? Hvis vi sætter en tekniker til at kigge på logs, hvornår skal han så eskalere en sag – og til hvem? Hvad skal han gøre, hvis han er i tvivl? Mit råd er, at han skal sende en sag videre til sin overordnede, hvis han er det mindste i tvivl – eller til en kollega, der kan vurdere den, siger han.

Det undrer ham, at misbruget i Nets øjensynlig foregik over flere år uden at blive opdaget. Her burde en proces have bemærket, at en medarbejder løbende kiggede på nogle kreditkortdata, han ikke havde brug for, mener Mikael Vingaard.

– Så er det selvfølgelig muligt, at den upålidelige medarbejder selv er med til at udarbejde logningssystemet. Her kan man med fordel kræve det, vi kalder dual control.

”Kryptering og DLP-systemer har mindre effekt i kampen mod truslen fra insidere”

Mikael Vingaard, partner i Sec4IT

Han er også kritisk over for såkaldte DLP-systemer (Data Loss Prevention). Det er software, der forsøger at opdage, hvis en medarbejder for eksempel kopierer kreditkortnumre fra en database over på en USB-nøgle eller sender dem som e-mail.

– DLP er en udmærket løsning til at beskytte mod de sikkerhedsmæssige fejl, ikke-privilegerede medarbejdere kan begå. Når en ansat forsøger at sende en mail med personnumre, blokerer DLP-systemet den, fordi mailen ikke er krypteret. Det er fint, men det virker ikke mod medarbejdere med ondt i sinde og en vis teknisk indsigt. I Nets-sagen er de fortrolige data sendt som sms'er. Hvis den ansvarlige har indtastet dem manuelt, ville et DLP-system ikke fange det, siger Mikael Vingaard.

Fastlæg processer

Det er ikke gjort med at investere i SIEM-systemer eller anden software til overvågning af it-miljøet. For lige så vigtigt er det, at virksomheden opbygger processer, der sikrer, at teknologien bliver brugt i praksis.

Det vil sige, at når den ene medarbejder har sat systemet op, skal en anden medarbejder gennemgå opsætningen og kontrollere, at alt fungerer som specificeret, siger han.

Der mangler penge

Efter Mikael Vingaards mening er der én væsentlig årsag til, at misbrug og lækager ikke bliver opdaget: Pengemangel.

– Det er økonomisk hårde tider, og it-afdelingerne bliver beskåret på bemanningen. Det er svært at få det nødvendige personale og investeringer, når it-folkene samtidig også skal få den daglige drift til at køre. Så ressourcerne er den største udfordring, siger han.

Han understreger, at it-sikkerhed godt nok handler om it, men det må aldrig blive et rent teknisk anliggende:

– Ansvaret for it-sikkerheden ligger hos ledelsen. Det er it-folkenes opgave at gøre det klart for ledelsen, at der er en risiko for, at virksomheden mister fortrolige data – og hvad det kan betyde forretningsmæssigt for virksomheden, mener han.

Til medlemmer af PROSA

Værsgo.
Køb bil til
100.000 kr.
for bare 911 kr.
om måneden*

Du har mange fordele i Lån & Spar som medlem af PROSA. For eksempel kan du få et billån til en attraktiv og lav rente - faktisk blandt de allerlaveste.

Bliv bedre kørende

Du kommer langt på bilmarkedet i dag for 100.000 kr. Og hvis du lægger 20% i udbetaling, så bliver du godt kørende på en meget lav rente. På lsb.dk/prosa kan du se, hvad det koster at låne. Du kan lave forskellige beregninger på forskellige priser og finde det lån, der passer dig bedst.

Køb med det samme

Når du har fundet den bil, du vil have, er det rart at kunne slå til med det samme. Det kan du med et Bilkøbsbevis fra Lån & Spar. Så hvis du allerede er på udkig, så lad os lave en præcis, personlig beregning over, hvor meget du kan låne - og få et Bilkøbsbevis. Så er pengene klar, når drømmebilen dukker op.

Få hurtigt svar. Kontakt Lån & Spar.

*Priseksempel:

Bilens pris 100.000 kr. Udbetaling (20 %) 20.000 kr. Lånebeløb 80.000 kr. Månedlig ydelse 911 kr. Rente 4,45 %. Løbetid 10 år. Debitorrente 4,52 %. ÅOP 6,77 %. Gebyr til banken 4.500 kr. Gebyr til andre 3.680 kr. Samlede renter i perioden 21.148 kr. Tilbagebetaling i alt 109.328 kr. Renten er variabel, angivet p.a. og gældende pr. 1. august 2013. Lånet forudsætter kreditgodkendelse. Bilen skal kaskoforsikres. Udgifter til forsikring er ikke medregnet.

Tjek altid ÅOP!

Når du skal vælge billån, kan det være svært at gennemskue, hvor meget du egentlig skal betale i alt for lånet. Hvis du kigger på ÅOP, får du et klart billede af, hvad de reelle omkostninger er. ÅOP (Årlige Omkostninger i Procent) inkluderer alle udgifter - både renter, gebyrer og etableringsomkostninger.

Besøg lsb.dk/prosa og se, hvad dit billån vil koste. Ansøg online hele døgnet og få hurtigt svar.

Du kan også ringe på 3378 1974.

PROSA

i samarbejde med

Lån & spar

din personlige bank

Husk at holde fri i ferien

Lad være med at tjekke mails eller besvare telefonopkald i din ferie. Ferieloven understreger, at hvis ferien først er påbegyndt, kan den ikke afbrydes.

Af Lisa Dalsager, jurist i PROSA
[lda@prosa.dk]

Når man arbejder med it, sker det ofte, at man arbejder lidt undervejs i ferien. Man besvarer lige sine mails. Man skal lige sikre, at systemerne kører. Eller kollegerne ringer til en, fordi de ikke ved, hvem de ellers skal ringe til, når der er problemer.

Der kan være mange grunde, men det er vigtigt, at du husker, at når du først er gået på ferie, er du på ingen måde forpligtet til at arbejde. Derudover er en arbejdsfri ferie sundt og nødvendigt for både krop og sjæl.

Det fremgår klart af ferieloven, at hvis ferien er påbegyndt, kan den ikke afbrydes. Det betyder, at hvis chefen eller kollegaen kontakter dig, behøver du ikke tage telefonen eller besvare mailen. Det betyder også, at vælger du alligevel at løse arbejdsopgaven, giver det ikke nødvendigvis ret til en ny feriedag eller optjening af ekstra timer. Ferieloven tager ikke stilling til denne situation, fordi den slet ikke bør opstå. Så vores klare anbefaling er, at du holder helt fri under din ferie.

Hvis du alligevel er nødt til at arbejde i din ferie, anbefaler vi, at du sørger for at aftale en "pris" med din chef, inden du tager på ferie, eller inden du påtager dig arbejdsopgaven. Det kommer selvfølgelig an på omfanget af arbejdsopgaven, men det kunne eksempelvis være i form af en ny fridag eller afspadsering/udbetaling efter satsen 1:2.

Meld klart ud

Er du typen, der tidligere har besvaret opkald eller mails, men fremover vil holde ferie uden forstyrrelser, vil det være en god ide at få oprettet et autosvar, hvor du skriver, at der ikke vil blive læst mails i løbet af ferien. Samtidig bør du gøre din chef og kollegerne opmærksomme på, at de ikke længere kan få fat på dig i ferieperioden. På den måde undgår du en unødvendig og ubehagelig diskussion, hvis de ringer eller ikke får svar på deres mails. Og du kan med god samvittighed nyde din velfortjente ferie.

Når sygdom ødelægger ferien

Sygdom inden ferien

Er du er så uheldig at være syg, når din ferie begynder, er du ikke forpligtet til at holde ferien. Du skal i stedet sygemelde dig efter de almindelige regler, der gælder i virksomheden, og inden ferien er planlagt til at begynde. Dette er for eksempel ikke den fredag eftermiddag, der var din sidste arbejdsdag inden ferien, men derimod mandag morgen inden normal mødetid, altså din første feriedag. Det er dog vigtigt, at du sikrer dig, at beskeden når frem til din arbejdsgiver i tide. Hvis der er ferielukket, så du ikke har mulighed for at komme i kontakt med din arbejdsplads, kan du sende en mail.

Når du bliver rask, skal du henvende dig til din arbejdsgiver og oplyse, om du ønsker at genoptage arbejdet, eller om du vil holde ferie i resten af den aftalte periode. Det kræver dog arbejdsgiverens accept, hvis du ønsker at holde de manglede feriedage på grund af sygdommen og derved holde ferie længere end den oprindeligt aftalte periode. Hvis du bliver rask og ikke kan genoptage arbejdet, fordi virksomheden er ferielukket, har du krav på fuld erstatningsferie. Er du eksempelvis syg i hovedferien på 3 uger, har du krav på 3 uger på et andet tidspunkt. Du skal dog sørge for at melde dig rask ved at sende en mail til din arbejdsgiver.

Sygdom under ferien

Bliver du syg under din ferie, er der måske mulighed for at få erstattet noget af ferien. Hvis du som de fleste har optjent 25 feriedage, kan du først efter 5 dages sygdom få resten af ferien erstattet (karensperioden). Det betyder, at du maksimalt kan få erstattet 20 feriedage i det pågældende ferieår.

Har du ikke optjent 25 feriedage, har du ret til erstatningsferie efter et forholdsmæssigt antal færre sygedage. Har du eksempelvis kun optjent 20 dages ferie, kan du allerede efter 4 dage få erstatningsferie. Karensperiode gælder for hele ferieåret. Det vil sige, at hvis du er syg 3 dage i din sommerferie, og 2 dage i din vinterferie, så kan du herefter få erstatningsferie, hvis du bliver syg i din ferie i resten af ferieåret.

Der er 2 krav, som altid skal være opfyldt, inden der kan gives erstatningsferie. Hvis du bliver syg under ferien, skal din arbejdsgiver underrettes med det samme, fordi karensperioden først løber først fra underretning af arbejdsgiveren. Send eventuelt en e-mail til din chef,

så du har dokumentation for, at der er sket sygemelding. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra kravet om underretning, hvis sygdommen umuliggør denne. Derudover kræves der altid en lægelig dokumentation for, at du er syg og den forventede varighed af sygdommen. Så du bliver nødt til at gå til lægen og få en erklæring på, at du er for syg til at gå på arbejde. Desværre er det bestemt i loven, at det er dig selv, der skal betale for denne erklæring.

Bliver du rask igen i ferien, kan du vælge at afholde den resterende del af ferien eller at vende tilbage på arbejdet. Men de dage du så får erstatningsferie for, kan du desværre ikke afholde i forlængelse af den aftalte ferie. Du bliver nødt til at vende tilbage til arbejdet til den aftalte dato, medmindre du kan aftale noget andet med din arbejdsgiver. Ellers må erstatningsferien afholdes på et andet tidspunkt efter de almindelige regler om ferieafholdelse.

Nutidens anvendelse af en så flygtig energikilde som vind og en distribueret energiproduktion kræver et intelligent elnet, der kan balancere udbud og efterspørgsel. Der stilles derfor store krav til et sådant Smart Grid, og Prosabladet kigger nærmere på to udviklingsvirksomheder, der arbejder med Smart Grid-løsninger.

SMART GRID

handler om at holde balancen

Anvendelsen af en flygtig energikilde som vind og en distribueret energiproduktion kræver et intelligent elnet – et Smart Grid – der kan balancere udbud og efterspørgsel. En række store og små danske udviklingsvirksomheder arbejder hårdt på sagen.

Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]

Engang var det så simpelt: En håndfuld offentligt ejede kulfyrede kraftvarmeværker leverede elektricitet til danske husstande og virksomheder i et veldefineret geografisk område. På værkerne skruede man op og ned for kedlerne alt efter efterspørgslen.

Sådan er det ikke længere. I dag kommer vores energi fra de helt store værker, ned over lokale såkaldte barmarksværker til den enkelte husejers solceller på taget, og stadig mere af vores energi kommer fra vedvarende energikilder – primært vind – som ikke kan lagres, til efterspørgslen er der. Faktisk har anvendelse af vindenergi betydet, at en ellers fasttømret markedsmekanisme i dag er blevet vendt på hovedet: I stedet for at efterspørgslen trigger produktionen, kan det nu give mening at lade efterspørgslen, og dermed forbruget, indrette sig efter, at der på et givet tidspunkt produceres rigeligt med vindenergi.

Komplekst workflow

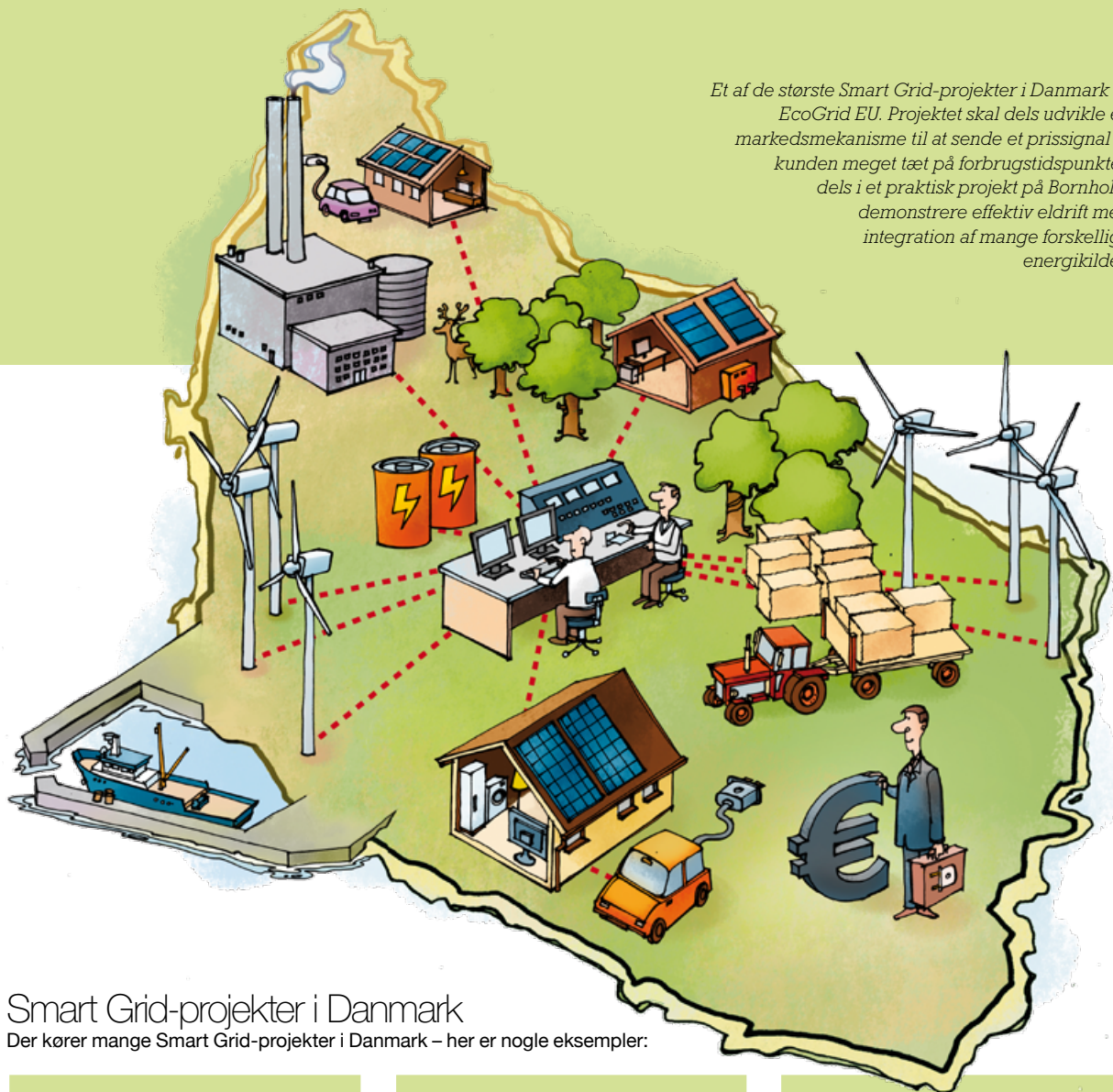
Opgaven med at holde balancen i det danske forsyningsnet kræver et intelligent elnet – blandt venner kendt som Smart Grid. Det er en balanceakt på flere niveauer: mængden af el i elnettet, spændingen i nettet, den mest miljøvenlige udnyttelse af vores energikilder samt forholdet mellem udbud og efterspørgsel. Og det kræver sine udviklingsvirksomheder at skabe de løsninger, der kan levere den balance.

Danmark er som bekendt pænt fremme i skoene inden for miljøteknologi, og der er for tiden gang i rigtig mange projekter, der skal definere koncepter og skabe løsninger til det komplekse workflow mellem energiselskaber, forsyningselskaber, energihandlere og forbrugere.

Fokus på kommunikation

En af teknologitendenserne på området er et stærkt stigende fokus på kommunikation og data i forhold til tidligere tiders entydige fokus på produktion. For at balancere udbud og efterspørgsel er det afgørende at kommunikationen mellem de mange aktører er understøttet af effektive systemer. Og de efterhånden store mængder data, som vores energiforbrug kaster af sig, er en værdifuld kilde til at sikre et mere miljørigtigt energiforbrug. Men de skal høstes og præsenteres på en effektiv måde for at kunne give værdi.

Prosabladet har været på besøg hos to danske virksomheder, der arbejder med Smart Grid-løsninger – EURISCO og Kamstrup. Størrelsesmæssigt er de i hver sin ende af spektret med henholdsvis tre og 850 medarbejdere, men fælles for dem er, at de udvikler avancerede løsninger inden for et felt, hvor rammerne, både energipolitisk og i forhold til tekniske standarder, i høj grad stadig er i bevægelse.

Et af de største Smart Grid-projekter i Danmark er EcoGrid EU. Projektet skal dels udvikle en markedsmechanisme til at sende et prissignal til kunden meget tæt på forbrugstidspunktet, dels i et praktisk projekt på Bornholm demonstrere effektiv eldrift med integration af mange forskellige energikilder.

Smart Grid-projekter i Danmark

Der kører mange Smart Grid-projekter i Danmark – her er nogle eksempler:

Power Hub

Mål: Gennem forsøgsdrift at samle erfaringer med at mobilisere, styre og optimere mange forskellige energiproduktions- og forbrugsenheder, så man sikrer balancen i fremtidens energisystem. Forsøgsdriften inkluderer blandt andet fjernstyring af en pumpestation og en gasturbine samt styring af elforbruget til spildevandspumpning og drikkevandspumpning.

Projektet omfatter aktiviteter på Færøerne som for eksempel fjernstyring af elforbruget til varmepumper i forbindelse med lakseopdræt og indfrysingsanlægget i et kølefrysehus. Projektet drives af DONG.

Se mere på powerhub.dk.

EcoGrid EU

Mål: At definere et markedskoncept, der muliggør automatiseret udsendelse af et prissignal meget tæt på det tidspunkt, hvor strømmen skal anvendes. Derudover skal et projekt på Bornholm, hvor 2.000 privatkunder bliver udstyret med intelligent teknologi, der kan understøtte et fleksibelt elforbrug ud fra et realtidsprissignal, demonstrere effektiv drift af et elsystem, hvor mange forskellige energikilder – inklusive vedvarende energi som vind – skal integreres.

Ud over Energinet.dk, Østkraft, DTU og Landis+Gyr fra Danmark deltager en række europæiske virksomheder og organisationer i projektet.

Se mere på eu-ecogrid.net.

CHPCOM

Mål: At udvikle en løsning, der skal gøre det danske elnet Smart Grid-modent ved at standardisere datakommunikationen mellem kraftvarmeværker og elsystemets øvrige aktører. Standardiseret dataudveksling vil give en lang række fordele som for eksempel automatiseret dataudveksling af miljø- og måledata mellem kraftvarmeværker og andre aktører via internetbaseret kommunikation samt lettere administration og højere datakvalitet på kraftvarmeværker - og hos andre aktører. Projektpartnere er Dansk Energi, Energinet.dk, Dansk Fjernvarme, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, EURISCO ApS, NEAS Energy, EnergiMidt, Brædstrup Fjernvarme.

Se mere på chpcom.dk.

SMART GRID

kan være meget konkret

Der bliver sagt og skrevet meget om visionerne for det intelligente elnet. Hos Kamstrup er man i fuld gang med at udvikle nogle meget konkrete løsninger til at understøtte det.

Af Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]

Hvis du en dag skulle vælge at interessere dig for, hvem der har produceret din elmåler, vil der være en vis sandsynlighed for, at svaret er Kamstrup. Virksomheden, der blev grundlagt i 1946, har 850 medarbejdere, og langt hovedparten af dem holder til i hovedkvarteret i Stilling tæt ved Skanderborg.

Fra det oprindelige hardware-orienterede udgangspunkt leverer virksomheden i dag også løsninger og tjenester, der handler lige så meget om data og kommunikationsinfrastruktur som om det enkelte apparat til måling af energi-

lader intelligent styring af produktion og forbrug af el. Og når man som i Danmark forfølger miljømæssige mål ved hjælp af øget elektrificering og integration af vedvarende energikilder i elsystemet, så bliver behovet for intelligente styringsmekanismer stadig større, siger Flemming Jensen.

Dataopsamling

Kamstrup har udviklet, hvad de betegner som en Smart Grid-platform, som blandt andet omfatter netværkskommunikation, måling af spændingskvalitet, intelligente målere

”Smart Grid er for os en række redskaber, som tillader intelligent styring af produktion og forbrug af el”

Flemming Jensen, Kamstrup

forbrug. Således er Kamstrup-målere i øjeblikket ved at blive installeret i mange danske hjem som led i processen med at installere intelligente elmålere, der muliggør fjernaflysning.

Ifølge Flemming Jensen, Head of Product Management for Smart Grid Solutions hos Kamstrup, tager de fleste Smart Grid-projekter faktisk afsæt i såkaldt "metering", så det har været en naturlig proces for virksomheden at udvikle Smart Grid-løsninger.

– Smart Grid er for os en række redskaber, som til-

og styring af målerdata. Kernen i løsningen er et såkaldt head-end-system, som er en "kommunikationsvirksomhed", der opsamler data fra de enkelte målere og stiller dem til rådighed i en database.

– Head-end-systemet betyder, at vi effektivt kan stille data fra alle målerne til rådighed uden hver gang at skulle tilgå de enkelte målere, forklarer René Mygind Andersen, Lead Software Architect and Developer.

Målerdata omfatter meget mere end blot antal forbrugte kilowatt. Information om spændingsvariationer og strøm-

Flemming Jensen, Head of Product Management for Smart Grid Solutions, og René Mygind Andersen, Lead Software Architect and Developer, arbejder hos Kamstrup, hvis Smart Grid-løsninger tager afsæt i virksomhedens mangeårige erfaring inden for intelligent måling af energiforbrug.

kvalitet er også meget vigtige data, som forsyningsselskaberne kan anvende i optimeringen af deres drift.

– Analyse af de mange data, vi kan opsamle, kan tilføre stor værdi til driften af vores elsystem, og forsyningsselskaberne er begyndt at bruge dataene. Men det er stadig i en tidlig fase, og der er ingen tvivl om, at det vil eksplodere i den kommende tid, siger Flemming Jensen.

Typisk er forsyningsselskaberne selv ansvarlige for dataopsamlingen, men Kamstrup tilbyder også at hoste den. Således bliver størstedelen af data fra det grønlandske forsyningsselskab Nukissiorfiit opsamlet på servere hos Kamstrup for efterfølgende at blive stillet til rådighed for forsyningsselskabet.

Tovejskommunikation til målerne

Når målere nu om dage er enheder på et netværk, hvor der overføres data til en central enhed til brug for fjernaflysning eller andet, kunne det være oplagt at tænke i at levere data den anden vej – og det er netop, hvad Kamstrup for nylig har introduceret. Det er nu muligt at pushe ny firmware ud til de enkelte målere, hvilket betyder, at man som i mange andre domæner også nu i praksis har adskilt hardware- og softwarelaget. Det er et vigtigt brud med tidligere tider, hvor en måler blot var et apparat, der fungerede, indtil det var blevet forældet og skulle udskiftes. Nu vil en softwareopdatering i mange tilfælde være tilstrækkelig.

Målerne er dog ikke koblet til internettet, så der er begrænsninger med hensyn til mængden af datatrafik, man skal tage højde for i udviklingen af løsninger.

– Når det gælder om at hente eller sende data fra målerne, er det båndbredden, som er udgangspunktet. Det er jo trådløs radiokommunikation det sidste stykke ud til målerne, og vi skal sikre, at både softwareopdateringer og dataaflysninger kan køre samtidig og problemfrit. Det betyder, at vi skal have ekstra fokus på at optimere datapakkernes størrelse og indbygge intelligent styring i systemet, forklarer René Mygind Andersen.

Om målerne på et tidspunkt blot bliver enheder på vores trådløse netværk sammen med computeren, smartphonen og tv'et, er et åbent spørgsmål.

– Der er forskellige problemstillinger i forhold til anvendelse af internettet – primært risikoen for at miste kontrollen med målerne. For hvad nu, hvis brugerne blot slukker for enheden eller netværket? siger Flemming Jensen.

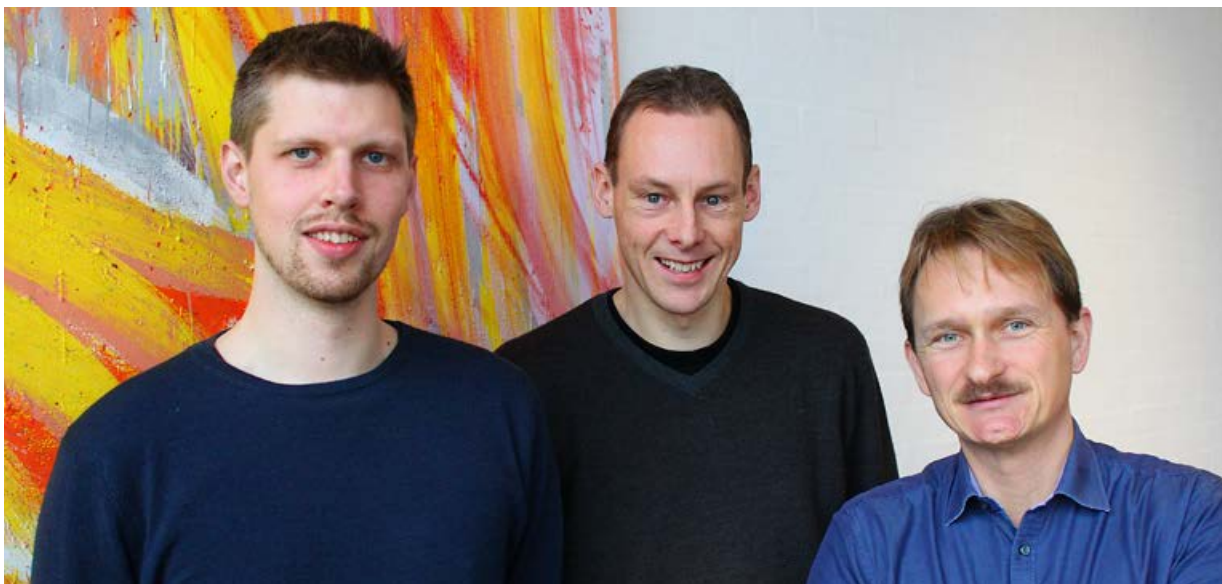
Kommunikation via internettet kan ifølge Flemming Jensen måske give mening i andre sammenhænge, for eksempel hvis man forestiller sig, at der skal sendes et prissignal ud til brugerne, så de kan købe strøm, når det er billigst.

Standarder på vej

Som mange andre virksomheder i branchen er Kamstrup også involveret i arbejdet med standarder for dataudveksling i forbindelse med elsystemet. I dag er der typisk ikke krav om anvendelse af en bestemt standard i det udbudsmateriale, som man får ind ad døren, men det kunne komme en dag.

– Der er nødvendigt med meget effektive interfaces i vores løsninger, og i dag kører vi med et format, som vi selv har udviklet til de specifikke formål - inspireret af nogle målerstandarder. Overordnet set er det jo godt med fælles standarder, men det er klart, at det vil betyde ekstra arbejde i udviklingsafdelingen, hvis det kom som et krav. Vi skal jo for eksempel sørge for, at det er bagudkompatibelt med de eksisterende løsninger, forklarer René Mygind Andersen.

Det hele skal hænge

Hos den odenseanske virksomhed EURISCO er fokus på at strømline datakommunikationen mellem de mange aktører på el-området. Fra venstre udvikler Thomas Saabye, udviklingschef Jacob Dall og direktør Claus Amtrup Andersen.

Sikker datakommunikation mellem elsystemets mange aktører er kerneydelsen fra tremandsvirksomheden EURISCO. Dyb teknisk viden koblet med troværdighed og trangen til at gøre tingene ordentligt er fundamentet.

Af Stig Andersen
[prosabladet@prosa.dk]

Troværdighed, fortrolighed, fokus på at gøre tingene ordentligt. Ordene dukker op med meget jævne mellemrum, når Claus Amtrup Andersen, medgrundlægger af og direktør i det lille odenseanske udviklings- og konsulenthus EURISCO, fortæller om virksomheden.

– Jeg tror faktisk, vi er på vej ind i en back to basics-periode, hvor der kommer ekstra fokus på at gøre tingene på en ordentlig måde. Det nye er ikke at kunne det hele; det er at kunne det rigtigt, siger han.

EURISCO har tre forretningsben: udvikling af software og hardware til styring af datakommunikation, primært

inden for elsystemet, rådgivning inden for standardisering på elområdet samt deltagelse i proof-of-concept-projekter som eksempelvis CHPCOM.

Siden 1994, da Claus Amtrup Andersen etablerede EURISCO sammen med Jacob Dall, har virksomheden levet et stille, men godt liv som underleverandør til de virksomheder, der leverer systemer til slutkunderne.

– Når vi taler om Smart Grid, er vores fokus klart på den datakommunikation, der skal få det hele til at hænge sammen mellem de mange aktører, der i dag er på el-området. En af de store udfordringer er, at det ikke længere blot er et

sammen

spørgsmål om at producere strøm baseret på efterspørgslen. Når man anvender fluktuerende energikilder som vind, er det i lige så høj grad et spørgsmål om at få brugt strømmen, når den er der, forklarer Claus Amtrup Andersen.

Med de mange aktører på området følger en udfordring med en indbygget modsætning:

– Når mange forskellige parter er involveret i en proces, vil man typisk gå efter så meget åbenhed som muligt. Men samtidig er elforsyningen så kritisk en del af vores infrastruktur, at sikkerheden bliver et meget stort issue, siger Claus Amtrup Andersen og fortsætter:

– Der åbner sig selvfølgelig store muligheder med de mange data, som i dag er til rådighed, men der følger også risici med. Vi er meget påpasselige med at tænke security-by-design ind og har større fokus på at vise, at sikkerheden er i orden end på at presse så meget funktionalitet ind som muligt.

En fuldstændig informationsmodel

Et konkret eksempel på EURISCOs arbejde er CHPCOM-projektet. Alle typer aktører på elmarkedet er involveret, og EURISCO står for udviklingen af datakommunikationen mellem kraftvarmeværker, balanceansvarlige og netselskaber.

– CHPCOM er et meget konkret projekt, der primært har til formål at vise, hvordan en standard for elsystemer, IEC 61850, kan bruges i praksis. Tidligere drejede det sig kun om flytning af datapakker, men IEC 61850 indeholder også en fuldstændig informationsmodel, forklarer Claus Amtrup Andersen.

Dette indebærer blandt andet, at hver eneste komponent på kraftvarmeværket er navngivet entydigt, så man har sikkerhed for, at datakommunikationen rammer de rigtige devices. Datakommunikationen kan eksempelvis handle om at bruge kraftvarmeværket som støtte for elsystemet og sikre en udbalancering fra vedvarende energikilder som vindmøller og solanlæg.

I forbindelse med Smart Grid-løsninger dukker spørgsmålet om, hvilket netværk der bør anvendes, ofte op. På grund af den store udbredelse er internettet, ifølge Claus Amtrup Andersen, som udgangspunkt det ideelle netværk, men det kræver et højt sikkerhedsniveau.

Så ud over traditionel kryptering anvender EURISCO derfor også avanceret rollebaseret adgangskontrol, så man kan administrere skrive- og læserettigheder til delelemen-

ter på de enkelte værker for tre typiske "hovedroller": administration af sikkerheden, opsætning af netværk og almindelig driftsoperationer.

Et langt sejt træk

Igennem mange år har EURISCO været involveret i arbejdet med at fastlægge standarder på elområdet. Det er et langt sejt træk og kræver mange møder og stor tålmodighed, men kan også give en stor tilfredsstillelse.

– En standard er ofte et udtryk for det teknisk bedst mulige kompromis indgået mellem mange internationale interessenter. At man ikke altid kan lande på den helt ideelle

”Det er nødvendigt at have et ben både i it- og el-lejren”

Claus Amtrup Andersen, direktør i EURISCO

tekniske løsning, skal man kunne acceptere, hvilket godt kan være svært, når man nu er tekniker. På den anden side kan det være meget tilfredsstillende at se sit fingeraftryk på en standard, som mange bruger, siger Claus Amtrup Andersen.

Både it og el

De to grundlæggere og ejere af EURISCO er elektroteknikere, mens den tredje mand i virksomheden, Thomas Saabye, er civilingeniør og arbejder som systemudvikler.

– Det er nødvendigt at have et ben både i it- og el-lejren. Det er en af vores styrker, at vi kan slå bro mellem de to verdener, mener Claus Amtrup Andersen.

Hvad angår udviklingsmiljøer, spænder EURISCO bredt – fra embedded software til Eclipse og JBoss Application Server. Koden er typisk klassisk C, og til den grafiske del anvender man PrimeFaces. For tiden sidder Thomas Saabye og arbejder med et nyt åbent dataformat, XMPP, som EURISCO er en af de første til at anvende i standardiseringsammenhæng.

OVERVÅGNINGENS ANATOMI

Journalisten Glenn Greenwald har siden februar 2013 arbejdet tæt sammen med den amerikanske whistleblower Edward Snowden. Det er der kommet en forholdsvist vellykket bog ud af med yderligere afsløringer af den amerikanske efterretningstjeneste NSA's hemmelige aktiviteter.

Bog anmeldelse af Kurt Westh Nielsen, redaktør i PROSA
[kwn@prosa.dk]

10 intense februardage i Hongkong med skepsis, vantro, paranoia og frygt.

Det er afsættet for Glenn Greenwalds beretning om, hvordan mødet med den afklarede 29-årige it-specialist Edward Snowden ledte til begivenheder, som for altid har ændret livet for de to. Begivenheder, som samtidig har givet verden et helt usædvanligt detaljeret indblik i den modus operandi, hemmelige tjenester benytter sig af, når de indsamler omfattende informationer om ikke kun mistænkelige eller kriminelle aktiviteter.

De publicerede historier, der hidtil er blevet offentliggjort på baggrund af de angiveligt op til 50.000 hemmeligstemplede dokumenter, som Edward Snowden har overdraget til Glenn Greenwald, sandsynliggør i stort omfang, at der

foregår en verdensomspændende masseovervågning af de mest intime områder af mange millioner menneskers privatliv. Og at det sker uden nogen form for reel retslig kontrol.

Paranoia i Hongkong

I bogens første kapitler fremstiller Greenwald ærligt sin begrænsede interesse i at følge op på Snowdens første kontaktforsøg og formidler sin forbavselse over at sidde over for en velartikuleret og afklaret 29-årig - snarere end den agent i slutningen af sin karriere, som han havde forestillet sig i løbet af de første chat-sessioner over en krypteret forbindelse.

I løbet af de 10 dage i Hongkong bliver Greenwalds trio, som ud over ham selv består af den rutinerede The Guardian-journalist Ewen MacAskill og den tidligere samarbejdspartner, dokumentaristen Laura Poitras, fuldstændig overbevist om, at Snowden er idealistisk, reflekterende og afklaret med beslutningen om at ville dele sin hemmeligstemplede viden med verden for at afsløre, hvilke aktiviteter NSA udfører skjult for offentlighedens øjne.

Bogens anslag - den ansændte stemning i Hongkong, hvor Snowdens frygt for at blive aflyttet og overvåget resulterer i omhyggelig deponering af mobiltelefoner i køleskabet med afmonteret batteri og et tæppe over hovedet, når han beskytter sit login på en af sine bærbare computere

Glenn Greenwald

Overvåget

En insiderberetning om Edward Snowden, NSA og den amerikanske overvågningsstat.

Informations Forlag, 293 sider, 299,95 kroner.

mod eventuel kameraovervågning - er fint fanget af Greenwald. Hans skepsis over for Snowden forvandler sig ifølge ham selv til et venskab, da dagene er gået, og de skilles. Men som læser trænger man ikke særligt dybt ind i whistleblowerens sind, og Greenwald signalerer da også en afstand med den konsekvente omtale af eks-NSA'eren som "Snowden".

Overvågningens svimlende omfang

Bogens midterkapitler er imidlertid de centrale. Det er her, det hemmelige materiale foldes ud og på en generelt forbilledlig måde sættes ind i relevante meningssammenhænge, der i mange tilfælde rummer perspektiveringer, som både trækker tråde tilbage i historien og løfter sløret for væsentlige endemål for masseovervågningen.

Det her handler ikke primært om opsporing af terrorister og forebyggelse af angreb på demokratiske samfund. Endemålet er intet mindre end total opsamling af al kommunikation og effektive teknikker til at sprede misinformation. Det bliver brugt til alt fra at kunne miskreditere og afpresse borgere med "afvigende synspunkter" over regulær industrispionage til signalefterretninger. Det sidste bruges aktivt som baggrundsmateriale ved internationale forhandlinger som klimatopmødet i København, hvor den amerikanske forhandlingsdelegation var godt rustet takket være den omfattende aflytning af de andre landes delegationer.

Det omfang af NSA's og den britiske tjeneste GCHQ's overvågningsaktiviteter, der lægges frem her, er i sandhed svimlende og overgår denne anmelders værste forestillinger om, hvor tæt George Orwells 1984-dystopi er på virkeligheden. Vi lever jo i den.

Set med it-briller kunne der ligge virkeligt spændende historier i at gå i dybden med de tekniske aspekter ved overvågningsmetoderne. Helt basalt kunne det eksempelvis være oplagt at beskrive, hvordan det overhovedet realiseres i praksis at kopiere massive mængder data, så de er tilgængelige i systemer, som fungerer i næsten-realtid. Det realiserer Greenwald forståeligt nok ikke - hans publikum er jo meget større, og selv besidder han åbenlyst ikke de grundlæggende tekniske kompetencer.

Det tekniske materiale præsenteres i form af de klassificerede og uoversatte slides, hvilket til tider spænder ben for den tekniske forståelse. Det bliver mest til en skraben i overfladen. Til gengæld formidler materialet ofte en selvforståelse hos de hemmelige tjenester, som efterlader læseren måbende. Her hersker arrogance, selvtilstrækkelighed og magtfuldkommenhed i fuld skala.

I et af bogens sidste kapitler, "De negative konsekvenser af overvågning", leverer Greenwald en rigtigt god analyse

af overvågningens anatomi og forholdet mellem staten og borgerne.

"Gennemsigtighed og fuld offentlighed er for dem, der varetager offentlige forpligtelser og udøver offentlig magt. Privatliv er for alle os andre," konstaterer Greenwald.

Det kunne have været en passende udgang på hele bogen. Men forfatteren vil mere. I det afsluttende kapitel, "Den fjerde statsmagt", fortæller Greenwald om sine personlige omkostninger ved at have engageret sig i Snowdens afsløringer. Det kapitel burde have været redigeret ud, mener denne anmelder. For selvom det er nemt at føle med forfatteren, når han fremstiller sig selv som et offer for chikane og fortæller om de omkostninger, som arbejdet har medført på den private front, så skygger det desværre lidt for de solide beskrivelser og refleksioner over Snowdens afsløringer, der givetvis vil stå tilbage som en af de største historiske begivenheder i dette årti.

Fra håndholdte servere og tilba

I denne nye serie om programmeringssprog ser Prosabladets skribent på Java-teknologiens historie og udvikling.

Af Dan Mygind
[mygind@writeit.dk]

Java blev gjort tilgængelig for offentligheden i 1995, men jeg blev først rigtig opmærksom på Java i foråret 1996. På det tidspunkt arbejdede jeg for et mindre softwarehus, hvor jeg programmerede i C og Visual Basic. Da en af mine udviklerkollegaer begejstret fortalte om det nye Java fra Sun og

viste mig et par websider med nogle Java-appletter, sagde jeg noget i stil med:

– Nå, det er ligesom Microsofts ActiveX.

Jeg havde ingen anelse om, hvor stor betydning Java ville få. Selv ophavsmændene til Java fejl- og undervurderede Javas fremtidige anvendelsesområder og betydning for it-industrien.

Om Dan Mygind

Dan Mygind har kravlet op og ned ad softwarestakken som udvikler, arkitekt og journalist i 25 år. Han startede med at skubbe bits i Assembler, gik videre over Pascal, C og Java, mistede næsten jordforbindelsen med model-drevet udvikling og er nu endt som bit-skubber i diverse skyer og på mobiler. Når

han ikke udvikler eller skriver om it-teknologi, -personer og -politik, slapper han af med sin engelske kone, søn og øl.

Javas hardware-fadder

I sommeren 1992 præsenterede James Gosling og hans medkumpaner i "The Green Team" hos Sun Microsystems en prototype af en håndholdt computer. The Green Team havde fået til opgave at finde ud af, hvad den næste store trend i it ville blive.

Projektdelegerne så en klar trend: Sammensmeltningen af computere og forbrugerelektronik. De udviklede derfor en prototype, der skulle gøre det nemt og enkelt at styre de mange forskellige elektroniske apparater, som de forudså, ville stå i fremtidens hjem.

Prototypen Star7 med en interaktiv 5-tommers trykføl-som farveskærm var på mange måder forud for sin tid og

Programmeringssprog

Fundamentet for vores digitale samfund og liv er skabt med programmeringssprog. Wikipedia lister over 600 programmeringssprog, så vi kan ikke dække dem alle, men i dette og kommende numre ser vi nærmere på nogle af de mest interessante, udbredte, indflydelsesrige og kuriøse.

Vi hører gerne fra dig, hvis du har en forkærlighed for et eller flere sprog og/eller et, som du elsker at hade. Send en email til mygind@writeit.dk

til enterprise-ge igen

havde meget tilfælles med vore dages smartphones. En væsentlig forskel var dog, at Star7 var murstenstyk og ikke havde multitouch.

Sun havde satset på, at Star7 kunne få succes i den gryende kabel-tv- og on-demand-video-industri, men selvom det ikke skete, fortsatte Sun og The Green Team arbejdet med den underliggende Star7-teknologi.

Hardwaren var bogstaveligt talt det mest håndgribelige resultat af Star7-arbejdet, men det var softwaren, som var mest interessant. Oprindeligt havde James Gosling og hans medudviklere overvejet at anvende C++ til at udvikle softwaredelen af prototypen, men for at understøtte features som garbage collection, distribueret programmering og threading - features, som de anså for at være essentielle for fremtidens programmeringssprog - valgte de at udvikle deres eget programmeringssprog. Det nye sprog blev først navngivet Oak, men blev senere omdøbt til Java.

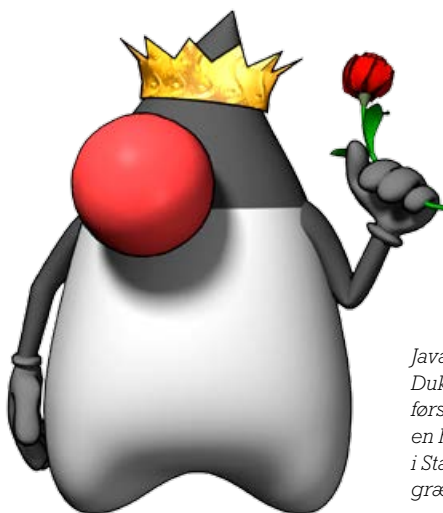
Animeret 3D-molekyle

Da Java-teknologien ikke vandt fodfæste i kabel-tv-industrien, vendte Sun blikket mod internettet. I 1993 havde Mosaic-

browseren fået succes, og udviklerne hos Sun byggede en Java-baseret klon af Mosaic med navnet WebRunner - senere kendt under navnet HotJava.

WebRunner havde indbygget en Java Virtual Machine (JVM), der gjorde det muligt at eksekvere programmer i form af Java-appletter i browseren. Sun præsenterede WebRunner i starten af 1995 på en af de første TED-konferencer. James Gosling viste, hvordan WebRunner kunne visualisere et 3D-molekyle og en sorteringsalgoritme. På det tidspunkt var websider statiske, så rygtet om webbrowseren med dynamisk indhold spredte sig hurtigt i tech-kredse, hvorefter Sun gjorde browseren og Java tilgængelig via download. 23. maj 1995 erklærede Netscape, at den på det tidspunkt mest udbredte browser ville understøtte Java, hvilket fik interessen for Java til at eksplodere.

Java var afgjort en hot browserteknologi, men for mange udviklere med fokus på forretningsapplikationer i midt-90'erne var det også noget, der begrænsede Javas appel. Webbaserede forretningsapplikationer var noget, som lå ude i fremtiden, og de fleste forretningsapplikationer kørte på virksomhedens servere og/eller mainframes, hvor brugerne via terminal-løsninger eller klient/server- >>

Java-maskotten Duke dukkede første gang op som en hjælpsom guide i Star7's brugergrænseflade.

løsninger fik adgang til virksomhedens applikationer. Her kom Java til kort.

Men da Java Enterprise Edition blev introduceret 1998, rykkede Java ind på virksomhedernes servere. Enterprise-it forandrede sig - blandt andet med IBM's satsning på Java i form af WebSphere Application Server og udviklingsmiljøet Visual Age for Java, hvilket fik mange store virksomheder til at tage Java seriøst som sprog til udvikling af forretningsapplikationer.

EJB-hysteri og alternativer

I de følgende år blev teknologier som JDBC, JNI og JMS udnyttet til at skabe bro mellem web og forretningsapplikationer. Omkring år 2000 arbejdede jeg for IBM's konsulentafdeling, og på det tidspunkt var Enterprise Java Beans (EJB) den store forkromede enterprise-løsning.

Selvom vi som udviklere ved, at vores systemer handler om at skabe forretningsværdi, så har ny teknologi en underlig dragende effekt på os, hvilket kan få os til at forveksle midlet (teknologi) med målet (forretningsværdi). Jeg husker stadig min skuffelse, da jeg kom på et projekt, hvor EJB ikke stod på menuen.

EJB lovede at gøre mapningen mellem relationelle databaser og objekterne i Java enkel og ligetil, ligesom transaktionshåndtering på tværs af objekter skulle blive nemmere. Det fungerede fint - i teorien. I realiteten var EJB et komplekst og langsomt performende monstrum. Den australske Java-udvikler Rod Johnson, der havde været på lidt for mange kuldsejlede EJB-projekter, skrev derfor det Java-baserede Spring-framework, der sammen med det objekt-relationalle Hibernate-framework gav enterprise-Java-udviklere et letvægts-alternativ til EJB.

Debug everywhere

Jeg undgik EJB-frustrationerne og kom omkring år 2000 på et projekt, der på mange måder foregreb trends i det nye årtusinde. Reality-programmer som Big Brother med sms-afstemning og en syndflod af dårlige ringetoner købt via overtaksede sms'er afspejlede en samfundsmæssigt dårlig smag - eller også var jeg ved at blive gammel.

Sammensmeltningen af computere og forbrugerelektronik, som havde ansporet Sun til at udvikle Star7, var dog i fuld sving med en rivende mobiludvikling. Teleselskaberne havde brug for systemer til at opsamle statistik om de forskellige sms-typer, som folk anvendte i stor stil. Sammen med nogle kollegaer gik jeg i gang med at udvikle en sms-gateway, der kunne holde styr på sms'erne, som flød

Javas historie

Udviklet og første version	Alfa- og betaversioner i 1995. Java Development Kit (JDK) 1.0 frigivet i januar 1996
Udviklet af	James Gosling, Patrick Naughton, Mike Sheridan og Sun Microsystems. Oracle overtog ansvaret for Java i januar 2010, da Oracles opkøb af Sun blev færdiggjort
Inspireret af	C++, Objective-C, Smalltalk, Simula68
Andre sprog på JVM	De seneste år er en række sprog udviklet eller porteret til at køre på Java Virtual Machine. Her er nogle af dem: Clojure, Groovy, Scala, Jruby, Jython
Prominente frameworks	Spring, Hibernate, Apache Struts, Grails (for Groovy), Google Web Toolkit
Det danske islæt	Den internationalt anerkendte tidligere udviklingschef for Google, danskeren Lars Bak, har haft en stor kodefinger med i udviklingen af HotSpot-teknologien, der var den første Just-in-Time (JIT) JVM

gennem teleselskabernes netværk. Vores stjerne-udvikler løste udfordringen med at give realtidsinformation om sms'erne i peak-perioder, men da koden skulle flyttes fra et styresystem til et andet, opstod der performance-problemer. Java er i princippet platformsuafhængigt, da et Java-program eksekveres på JVM'en, der ligger som et lag oven på styresystemet. I realiteten kan der være subtile forskelle på eksempelvis implementeringen af JVM'ens TCP/IP-håndtering på to forskellige styresystemer. Vi erfarede på førstehånd, at Javas "Write once, run anywhere" i nogle tilfælde er "Write once, debug everywhere".

Tilbage til udgangspunktet

Mit første Java-udviklingsprojekt rettet mod mobilsektoren foregik på server-siden, men i de følgende år kom Java til at blive en vigtig del af mobilen.

Java, Android og patenter

Google må fortsat kæmpe mod Oracle's anklager om, at Android-plattformen krænker Java-patenter. Som andre patent-stridigheder er det en langtrukken affære, men den seneste udvikling er, at en appel-domstol i maj i år omstødte en tidligere afgørelse, der frikendte Google. Sagen med alle dens detaljer kan ses på Wikipedia en.wikipedia.org/wiki/Oracle_v._Google.

Med Googles Android-plattform har Java fået et stærkt fodfæste som udviklingssprog på mobilplatformen. Det er i øvrigt sket, mens Eric Schmidt har været Googles bestyrelsesformand. Han var CTO hos Sun i starten af 1990'erne og var med til at ændre Java-strategien væk fra kabel-tv-industrien og mod internettet.

Med en stærk kodebase i enterprise-it og på mobilområdet synes Java at stå stærkt, men der er problemer forude.

Oracles opkøb af Sun har medført kritik fra tidligere Java-støtter om udviklingen af Java.

Min egen ukvalificerede sammenligning med ActiveX var måske ikke skudt helt ved siden af, når det gælder sikkerhed. De seneste års mange rapporter om Java-sårbarheder er ikke med til at dæmpe bekymringen hos eksempelvis danske NemID-brugere.

Hvem bestemmer over Java?

Oracle overtog Sun i 2010, og selvom udviklingen af Java stadig foregår i regi af Java Community Process (JCP), rejses der jævnligt kritik af Oracle's indflydelse på Java. Det fik Open source organisationen Apache Software Foundation til at trække sig ud af JCP-styrekomiteen i 2010. I øvrigt samme år som Java-fadder James Gosling forlod Sun/Oracle.

ANNONCE

Træt af tunge og dyre deployment løsninger?

EASYINSTALL[®]

Det var vi...

Derfor udviklede vi Windows Management løsningen EasyInstall

- ✓ Intuitivt
- ✓ Skole IT
- ✓ Miljø og prisvenlig
- ✓ Let at komme i gang
- ✓ Ideel for helpdesken
- ✓ Teknisk helt i front

Så derfor tilbyder vi...

- ✓ Høj ROI
- ✓ Glade bruger
- ✓ Færre konsulent timer
- ✓ Forbedret SLA
- ✓ Frigjorte ressourcer
- ✓ Luft i budgettet

EasyInstall anvendes allerede af 4 kommuner og mange store virksomheder.

Kontakt os i dag og book en uforpligtende præsentation på
telefon 56 27 54 02
salg@ixpdata.dk

IXP DATA
WINDOWS MANAGEMENT

www.ixpdata.dk

Dansk kvalitetsbevidst software-hus med mere end 30 års professionel erfaring i IT-branchen.

Java 8 med Lambda-udtryk

Lanceringen af Java 8 giver endelig mulighed for at anvende Lambda-udtryk. De kendes ellers mest fra funktionelle sprog som Haskell, ML og Erlang.

Af Dan Mygind
[prosabladet@prosa.dk]

Det tager tid at tilføje nye features til et etableret programmeringssprog. Det er vigtigt, at nye features ikke skaber problemer for systemer konstrueret på tidligere versioner af udviklingsplatformen. Når programmeringssproget anvendes i de vigtigste forretningssystemer hos de største virksomheder verden over, er det krav ufravigeligt.

Sikring af bagudkompatibilitet stod derfor højt på prioritetslisten, da chefarkitekten for Java, Brian Goetz, sammen med sine kolleger gik i gang med at designe Java 8 for fire år siden.

Brian Goetz kalder Java 8 for "den største opdatering til Java nogensinde". Listen over nye features ser måske ikke overvældende ud, men Brian Goetz fremhæver, at udviklingen af Java er sket i en koordineret tilgang til ændringer i selve Java-sproget, tilhørende libraries og Java Virtual Machine (JVM), hvor Java-programmerne eksekveres.

Den koordinering gør det blandt andet muligt at skubbe noget af kompleksiteten ved parallelisering ned i libraries og JVM'en, så det bliver nemmere for udviklere at udnytte multikerne-processorer.

Inspiration fra funktionelle sprog

En af de vigtigste nyheder – og største udfordringer for sprogdesignerne – har været at parre det objektorienterede sprog Java med Lambda-udtryk, som kendes fra funktionelle sprog som Haskell, ML og Erlang. C# fik allerede Lambda-udtryk i 2007, så det er på tide, at Java-udviklere også får mulighed for at anvende dem.

Lambda-udtryk kan blandt andet bruges til at skrive kode, der giver mulighed for parallel processering. Det bliver mere og mere almindeligt og påkrævet, da computeres ydeevne først og fremmest bliver boostet ved hjælp af multikerne-processorer.

Java har i lang tid haft mulighed for at anvende threads til at udføre operationer parallelt, men med Lambda-udtryk kan meget af den komplekse kode håndteres af de underliggende biblioteker, som det ses i nedenstående kodeeksempel:

Find øl med den højeste alkoholprocent

Nedenstående kodeeksempler viser, hvordan nogle af de nye features i Java 8 kan forbedre din kode.

Ekstern iteration

Hvis vi skal gennemløbe en liste med øl og finde den højeste alkoholprocent i en øl fra et givet bryggeri, vil neden-

stående Java-kode, der ikke anvender Java 8-features, løse opgaven fint.

```
List<Beer> beer = ...
double maxAlcoholPercent = 0.0;
for (Beer b : beer) {
    if (s.brewery.equals("Amager Bryghus")) {
        if (s.alcoholPercent > maxAlcoholPercent) {
            maxAlcoholPercent = s.alcoholPercent ;
        }
    }
}
```

Der er dog en række problemer med koden, hvis vi gerne vil dele opgaven op i små bidder og anvende parallel processering.

Med for-loopet anvendes en ekstern iteration, hvor koden bestemmer, hvordan listen skal gennemløbes. Der er tale om en seriel iteration, hvor listen over øl gennemløbes fra start til slut. Variablen maxAlcoholPercent gør det vanskeligt at dele opgaven op i parallelle operationer. Hvis variabelen skal tilgås af flere threads, kan der opstå performance-problemer grundet locking og race conditions.

Anonyme inner classes

Opgaven kan også løses med anonymous inner classes, der har været i Java siden version 1.1 og således ikke kræver Java 8-features. Det er dog langt fra en enkel og elegant løsning.

```
List<Beer> beer = ...
double maxAlcoholPercent =
    beer.filter(new Predicate<Beer>() {
        public boolean op(Beer b) {
            return b.getBrewery().equals("Amager Bryghus");
        }
    }).map(new Mapper<Beer,Double>() {
        public Double extract(Beer b) {
            return b.getAlcoholPercent();
        }
    }).max();
```

Her anvendes en anonym inner class, der implementerer metoden op fra interfacet Predicate til at filtrere (i programmeringsmæssig forstand!) øl fra Amager Bryghus.

Vi anvender en getter-metode til at sammenligne bryggerierne fra øl-listen med det ønskede bryggeri.

Når øllene fra Amager Bryghus er fundet, sendes de til

metoden map, der anvender en anden anonym inner class med metoden extract, som er defineret i interfacet Mapper.

Her finder vi alkoholprocenten for alle øl fra Amager Bryghus. Alle øllenes alkoholprocenter sendes til metoden max(), der finder den højeste alkoholprocent.

Med ovenstående kode bliver iterationen håndteret af library-funktioner, så library-koden kan bestemme, hvordan opgaven skal løses. Da vi ikke længere anvender en seriel iteration i koden og undgår variabelen maxAlcoholPercent, kan library-koden parallelisere opgaven.

Java 8 med Lambda

Med de nye Java 8-features som Lambda-udtryk og stream er der mulighed for at finde den stærkeste øl i løbet af en linjes kode (for at gøre koden nemmere at læse er det dog god praksis at dele linjen op).

```
SomeList<Beer> beer = ...
double maxAlcoholPercent =
    beer.parallelStream()
        .filter(Beer b -> b.getBrewery().equals("Amager Bryghus"))
        .map(Beer b -> b.getAlcoholPercent ())
        .max();
```

Her anvendes den nye parallelStream-feature, der opdeler strømmen af øl i flere parallelle deloperationer, hvor filter,

map og max udføres, hvorefter resultaterne fra deloperationerne kombineres til det endelige resultat.

Som det ses, er koden kortere og nemmere at læse end i de foregående eksempler.

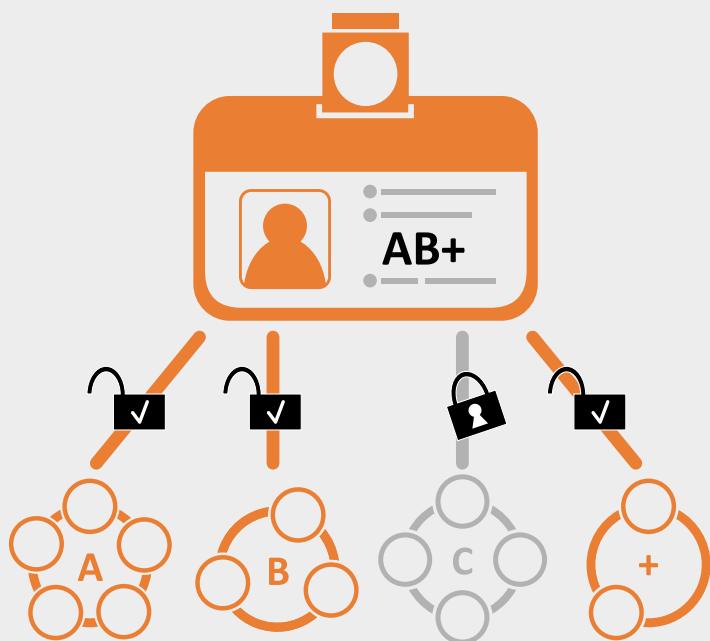
Vigtigste features i Java 8

- Lambda-udtryk
- Stream API
- Ny forbedret date/time API
- Default metoder i interfaces
- Vha. default metoder er der tilføjet en række nye metoder til Collections API'et
- Ny Javascript engine Nashorn
- Ny open-source Java FX 8

For en fuldstændig feature-liste, se <http://bit.ly/1ePrugw>

ANNONCE

Identity Management på den enkle måde

Automatisering af IDM-processer sparer tid og øger datasikkerheden.

Identity og Access Management er ofte en kompliceret og tidskrævende proces.

Sådan behøver det ikke at være.

Med en IDM løsning fra InfraSoft får it-afdelingen automatiseret processen med at oprette, ændre og nedlægge brugere.

Dermed får brugerne optimal service, og It-afdelingen sparer tid. Samtidig bliver sikkerheden øget, da alle adgange til interne og eksterne systemer bliver fjernet, når en bruger bliver nedlagt.

Lettere kan det ikke blive.

Lad os give et bud på, hvordan vi kan automatisere jeres IDM-proces. Enkelt, effektivt og sikkert.

www.InfraSoft.dk

Tlf: +45 35 10 46 80 | E-mail: kundeservice@infrasoft.dk

Jylland: Søren Frichs Vej 38D, 8230 Aabyhøj | Sjælland: Garnisonen 38, 4100 Ringsted

INFRA
SOFT
IT Service Management

Gør det enkelt at gøre det godt

Scrum kan skabe arbejdsglæde

Agile standarder har stort potentiale til at øge it-professionelles arbejdsglæde, viser ny forskning. Men der er samtidig faldgruber.

Af Stine Nysten
[sny@prosa.dk]

Er Scrum vejen til et bedre psykisk arbejdsmiljø for it-professionelle?

Det har arbejdsmiljøforskere fra Center for Arbejdslivs-forskning på RUC sat sig for at undersøge ved at kigge nærmere på to forskellige virksomheders erfaringer med den agile udviklingsmetode. Antagelsen er, at Scrum vil kunne skabe et bedre arbejdsmiljø, fordi metoden er fleksibel og lægger op til, at den enkelte softwareudvikler får både indflydelse på og ansvar for den opgave, han sidder med.

It-udviklerens arbejdsliv er i dag i høj grad præget af to tilsyneladende modsatte vilkår. Han har ganske vist fået mere selvledelse og dermed indflydelse på sit arbejde end tidligere, men samtidig er der sket en øget standardisering af selve arbejdet, som betyder, at han fra at lave unikke løsninger fra bunden til hver enkelt opgave nu i langt højere grad løser opgaverne via allerede eksisterende fleksible, modulbaserede programmer. Flere undersøgelser viser, at netop det faktum betyder, at mange it-folk lider under et dårligt psykisk arbejdsmiljø, fordi de to vilkår ikke nødvendigvis spiller sammen. Det er eksempelvis ikke særligt rart at have ansvar for et projekt, man ikke har beslutningsretten over.

Spørgsmålet er så, om Scrum er løsningen?

– Scrum kan betragtes som en standard med selvledelse, sagde Sidsel Lond Grosen, da hun sammen med sin kollega, Vibeke Kristine Scheller, fremlagde deres resultater for en flok interesserede PROSA-medlemmer i midten af maj.

– Fordi tilrettelæggelsen af arbejdet med Scrum foregår løbende med en høj grad af medarbejderinvolvering, er det nærliggende at antage, at der her er tale om en standard, som tager hånd om nogle af de elementer, der ellers kan skabe et dårligt psykisk arbejdsmiljø, sagde Sidsel Lond Grosen.

Den afgørende forskel

Men deres forskning viser, at det nu ikke er så enkelt.

– Vi kan se, at det er selve implementeringen, der er den afgørende forskel, sagde Vibeke Kristine Scheller.

Hun peger på, at Scrum i den ene virksomhed, som de havde undersøgt, havde bidraget positivt til det psykiske arbejdsmiljø, mens det var gået den modsatte vej i den anden virksomhed. Det viste sig nemlig, at der var stor forskel på, hvorfor man de to steder havde indført Scrum. Det ene sted var det medarbejderne, der havde taget initiativet, mens det var indført ovenfra det andet sted.

Der var også stor forskel på frihedsgraden i forbindelse med brugen af Scrum. It-folkene det ene sted kunne i høj grad bruge den medbestemmelse, som Scrum giver, mens de andre skulle få Scrum til at fungere inde i en større klassisk lineær vandfaldsmodel.

– Scrum kan altså forbedre det psykiske arbejdsmiljø, men et bedre miljø er ikke en automatisk følge af at introducere Scrum, fastslog Vibeke Kristine Scheller.

Som et af de fremmødte PROSA-medlemmer sagde:

– Scrum er en større udfordring for ledelsen end for medarbejderne. Det er en helt klar fordel for medarbejderne.

Mens en anden konstaterede:

– Hvis det bliver presset ned over hovederne på folk, så er det slet ikke Scrum.

Scrum

Scrum tilsiger, at udvikling af software kan være en kompliceret og uforudsigelig proces. Derfor fastsætter Scrum ikke retningslinjer for i hvilken rækkefølge analyse, design, implementation og test skal implementeres. Et projekt kan derfor starte med en hvilken som helst aktivitet og skifte til en anden aktivitet på et hvert tidspunkt.

Scrum indeholder tre essentielle roller for gennemførelsen af et projekt:

- Product owner er ansvarlig for produktet og for at planlægge leverancerne til kunden igennem en effektiv kravstyring.
- Scrum master har til opgave at sikre en succesfuld gennemførelse af de enkelte sprints og samtidig synliggøre fremdriften for product owner.
- Development team er ansvarlig for at færdiggøre de enkelte sprints inden for de fastsatte budgetter.

Scrum gør brug af tre artefakter:

- Produkt backlog er en samlingsplads for alle krav til systemet, der håndteres af systemets ejer. Der er ingen begrænsning på, hvor mange krav der må være. Til gengæld benyttes prioritering. Jo højere prioritet, jo bedre specificeret skal kravene være.
- Sprint backlog er den del af en produkt backlog, som Scrum-gruppen påtager sig at implementere under den kommende sprint.
- Arbejdet inddeles i sprints. Hvert sprint, som varer maksimalt 30 dage, indledes med et møde (sprint planning) og afsluttes med en fremvisning af en ny version af det kørende system, hvor de lovede ændringer indgår (sprint review).

SUPERLIGA

SKAL BANEN KRIDTES OP TIL
EN SÆSON I IT-UDVIKLERNES
ABSOLUT BEDSTE RÆKKE?

kursus@lundogbendsen.dk

SILICON VALLEY™

Fra ansat til eget imperie

It-iværksætter, it-drengedrømme, it-venskab, it-ideudvikling, it-magtkampe og aktieoptioner er i fokus i HBO's komedieserie, som gik i luften i april.

Anmeldelse af Lulu Pedersen, kampagnekonsulent i PROSA
[lmp@prosa.dk]

"For første gang lever vi i en æra, hvor vi kan bygge imperier. Vi kan blive nutidens vikinger."

Som fan af Beavis og Butt-Head var min glæde stor, da seriegiganten HBO annoncerede "Silicon Valley", skrevet af manden bag de to analyserende grinebidere. Og da jeg som så ofte før begejstret fortalte Prosabladets redaktion om en ny tv-serie, blev jeg denne gang opfordret til at skrive om den. "Silicon Valley" handler nemlig om it-nørderi og om drenge, der kan kode, men ikke kommunikere deres ideer. Om penge som magtmiddel og rus - og om at stole på sine venner og holde fast i en aparte gruppedynamik.

En introvert programmør, Richard, arbejder i et stort firma i Silicon Valley, og ved et tilfælde har han udviklet en algoritme, der kan blive til noget mastodontisk. Det bliver opsnappet af to af

de smarte i firmaet, som - da Richard forlader virksomheden - allerede har stjålet koden. Og snart har vi et klassisk serie-setup med helte, skurke og klare fjendebilleder. Det er oplagt at holde af hovedpersonen, Richard, og se de store it-giganter som penge- og magtfikserede foretagender med en mandlig kransekagefigur på toppen, der ikke kan styre, at han har tjent tonsvis af dollars.

Første afsnit

Logger ind på min HBO Nordic-konto. Klikker på et lækkert sort/hvid-reklamefoto af fem unge mænd med taglinjen: "Where everyone wants to be an icon".

Vi møder de fem til en kæmpe fest i et typisk californisk luksushus med pool, drinks, lædersofaer og damer samt rockstjernen Kid Rock som opvarmning. Der er kildekode- og patentpenge i luften,

Silicon Valley

Richard og hans programmør-venner, Big Head, Dinesh og Gilfoyle, drømmer om den store gevinst. Da det står klart, at Richard har udviklet en stærk komprimerings-algoritme til sin hjemmeside, bliver han bejlet til af to investorer fra Silicon Valley.

HBONORDIC.COM. Sæson 1 – syv afsnit.

Silicon Valley Photo Credit: HBO/Jaimie Trueblood

og de unge mænd er klar til at blive de næste ikoner/guruer på et omskifteligt marked for it-professionelle.

Som en af dem siger: "Pengene fyger omkring i Silicon Valley, hvorfor rammer de aldrig os?", og "Kid Rock er den fattigste i det her selskab – ud over os", mens dollardrømme ruller i øjnene på de dem. Nørdfaktoren er stor i den udviklergruppe, vi skal til at lære at kende, og hos Richard, hvis algoritme og person der snart bejles til i millionklassen.

Hættetrøjer og en T-shirt med påskriften "How To Meet Ladies" møder os i startup-villaen, hvor de fem holder til. Men succes er flygtig, for lige om hjørnet er andre klar til at overtage ideen for at blive endnu rigere og mere selvop-tagede. Og snart skal Richard tage stilling til, hvordan og hvor meget han vil dele med sine venner. Det gælder både aktier, idealisme og magtposition i Richards hjertebarn, Pied Piper. Kan han undgå at knuse ånden?

Mangen et firma og rockband er gået fra hinanden i netop den fase – fra ingen penge at dele til alt for mange at blive uenige om og en manager, som, i kontrast til nørderne, er lidt for god til at kommunikere med business-mænd og for procenter til sig selv.

Team-spirit

Et hus, et startup-miljø, fem venner, fem typer, gruppe-dynamik: klassisk tv-serie-identifikation. Serien handler også om forretningskultur; om hvordan der må orden i kaos for at markedsføre sit produkt og pitche sin ide. Der er mange om buddet, og det kræver en vis struktur at overleve, vil det vise sig. Serien er netop god, fordi den formår at være morsom og have troværdige figurer. Vi griner med og ad nørder og chefer, mens vi holder med den fåmælte helt, der tør sige nej til millioner af dollars for at gå sin egen vej og beholde sit firma. Og så er serien fyldt med it-namedropping.

Det er karikeret og indimellem meget firkantet sat op,

men manuskriptforfatteren, Mike Judge, har sit bagland og sit skeptiske verdenssyn i orden. Han har selv en fortid i Silicon Valley og står bag satireserier som "Beavis and Butt-Head" samt "King of Hill". Læs et stort interview med ham i Wireds april-nummer (<http://www.wired.com/2014/04/mike-judge-silicon-valley>).

Karikaturen er et fornemt middel til at sikre, at man krummer tæer, samtidig med at man morer sig. Den er også med til at vise, hvordan drenge i et startup-føretagende arbejder i kaos og langsomt vænner sig til den mere strukturerede nørds anbefalinger - ham, som kan skrive en business-plan og faktisk, meget mod kodernes vilje, får indført Scrum i villaen. Det virker. De går fra at skændes hele tiden til at konkurrere om, hvem der får lavet mest. Og forretningen Pied Piper begynder sin spæde professionelle opstart mod imperiet. Hvem mon den ender med at ligne?

Jeg vil anbefale, at man ser de første fire afsnit i rap: 4 x 30 minutter af dit liv. God fornøjelse.

Citater fra serien:

- Jobs lod bare som om. Han skrev ikke engang kode.
- Programmører, åh nej.
- Silicon Valley er innovationens vugge på grund af folk, der droppede ud af college.
- Det er sært. Programmører går altid i grupper af fem. Der er altid en høj tynd hvid fyr, en lille tynd asiat, en tyk fyr med hestehale, en med underligt skæg og en østinder. Det er næsten som om, at de bytter indbyrdes, så de får den perfekte gruppe.

Genstart fag

Forudsætningen for de rettigheder, som lønmodtagere i Danmark har vænnet sig til, har været en stærk fagbevægelse. Derfor må fagbevægelsen i dag genopbygges fra neden, mener PROSA/ØST.

Af Bjarke Friberg, faglig konsulent i PROSA
[bfr@prosa.dk]

Stadigt flere it-professionelle er ansat på individuelle vilkår eller som freelancere, hvor de hverken er beskyttet af overenskomster eller en opdateret lovgivning. På tre åbne fyraftensmøder har medlemmer af PROSA/ØST diskuteret, hvordan fagligt aktive kan opnå forbedringer i arbejdslivet i både medgangs- og modgangstider, og hvordan PROSA og fagbevægelsen bør forny sig.

Mens den klassiske debat handler om, hvordan fagforeninger kan indgå og forhandle aftaler og overenskomster med arbejdsgiverne, er virkeligheden for de fleste it-professionelle, at det er deres arbejdsgivere ikke interesserede i. Kun hvert sjette PROSA-medlem er i dag ansat under en PROSA-overenskomst og en tredjedel under for eksempel HK, Finansforbundet eller andre. It-branchen skiller sig dermed ud fra arbejdsmarkedet som helhed. Her er hele syv ud af 10

på overenskomst, så de ansatte eksempelvis har adgang til en tillidsrepræsentant, der kan tale deres sag over for arbejdsgiveren og med formelle samarbejdsudvalg, hvor både ledelse og ansatte er repræsenteret.

Problemet er også, at stadigt flere af de eksisterende overenskomster bliver udhulet, og elementer som for eksempel arbejdstid eller løn bliver taget ud. Det er for mange fagforeninger nyt, at flere arbejdsgivere slet ikke vil forhandle kollektive aftaler længere. Spørgsmålet er så, hvad det betyder for de it-professionelle, og hvordan de faglige metoder kan blive tilpasset en ny virkelighed.

Udfordringerne blev sat på dagsordenen ved det første fyraftens møde. Det drejede sig om fagbevægelsens ungdom for 100 år siden og om, hvordan de første fagforeninger kunne opnå gennemslag.

Tilbage til rødderne

En markant strømning, kaldet syndikalismen, var ikke bare skeptisk over for muligheden for overenskomster, men af princip imod at indgå aftaler med arbejdsgiverne, der blev betragtet som snyltere på de manges fælles ar-

bejdsindsats. I stedet for gensidig anerkendelse skulle de ansatte hellere selv overtage virksomhederne frem for at lade direktører og aktionærer høste overskuddet. Aktivistiske metoder var en del af repertoireet frem for langstrakte og centraliserede forhandlinger. Med inspiration fra udlandet var idealet

”Der er masser af forhold, som vi kan og bør påvirke kollektivt”

Henrik Kroos

”one big union” - og i Danmark konkret en ny samlende hovedorganisation for fagbevægelsen med det hovedmål at støtte lokale aktiviteter.

Ikke desto mindre blev der gradvist etableret en forhandlingsmodel på arbejdsmarkedet, hvor fagforeninger og arbejdsgivere skulle anerkende hinanden og acceptere visse spilleregler. Syndikalismen blev fortrængt, og Socialdemokratiet blev den dominerende retning inden for fagbevægelsen. Undervejs gik fagbevægelsen fra at være en kamporganisation til at være en samarbejdspart. Konklusionen fra dette første debatmøde var følgende, at når

bevægelsen

arbejdsgiverne så ikke længere vil samarbejde, begynder udfordringerne at hobe sig op.

Behov for konkrete fællesskaber

Fyraftensmøderne bød også på to oplægsholdere, der talte varmt for at opbygge nye faglige fællesskaber.

– Før i tiden havde de fleste fagforbund deres egne faglige hjælpe-kasser, egne uddannelser og sygesikring, indtil deres funktioner blev overtaget af og underlagt staten. Tilbage var der kun overenskomsterne og den juridiske bistand til den enkelte, fortæller Jan Helbak, som selv er faglig konsulent i fagforbundet FOA. Han er desuden redaktør af webtidsskriftet Kritisk Debat, der ønsker at rejse debat om en fornyelse af fagbevægelsen.

Jan Helbak taler dunder imod topstyrede fagforeninger, der har overladt tidligere kollektive ordninger til staten, men samtidig forsømt at opbygge nye samlende fællesskaber. For det hjælper ikke noget med abstrakte paroler om solidaritet, hvis ikke medlemmerne konkret og regelmæssigt faktisk oplever, hvordan de er afhængige af hinanden, argumenterer han. Jan Helbaks pointe suppleres af oplægget fra sociolog Jonas Gielfeldt, som har forsket i, hvordan nye fællesskaber konkret kan startes op igen. Blandt andet har han dokumenteret, hvordan nogle få fagligt aktive kan have stor betydning på arbejdspladsen. De kan gøre, at det bliver naturligt at melde sig ind i en fagforening, og at kolleger lettere kan hjælpe hinanden med at opnå forbedringer.

Tag medlemsforeningen tilbage

Medlem af PROSAs hovedbestyrelse Henrik Kroos holdt også et oplæg på et af møderne, og han mener, at PROSA allerede er vant til at støtte medlemsfællesskaber baseret på it-faget - for eksempel i form af erfa- og brugergrupper. Alligevel er han enig i, at der er behov for nye fællesskaber. Dels på de enkelte arbejdspladser, hvor fagforeninger i dag har tabt terræn over for ledelser og HR-afdelinger. Dels i forhold til de mange it-professionelle, der i stigende grad bliver hyret som freelancere, projektansatte eller selvstændige, og som typisk er meget udsat på arbejdsmarkedet.

Er det mon på tide at genrejse kravet om én samlende fagforening, som International Workers of the World allerede gjorde det i 1911. Det blev diskuteret på tre fyraftensmøder arrangeret af PROSA/ØST.

– Flere steder har it-folk oplevet overenskomster som noget snærende, for eksempel i forhold til lønrammer. Men der er masser af forhold, som vi kan og bør påvirke kollektivt, og hvor vi også bør søge sammen med andre faggrupper, konstaterer Henrik Kroos.

Som eksempel på det sidste ser han debatten om en storfusion mellem hovedorganisationerne LO og FTF, som PROSA er med i.

– Det er dømt til at mislykkes, hvis de store forbund bare vil fortsætte som hidtil. Men vi kan vinde meget, hvis vi kan få det til at handle konkret om, hvordan vi bedst muligt kan støtte hinanden som fagorganiserede, siger Henrik Kroos.

Deltag i efteråret

Til efteråret vil PROSA/ØST afholde flere arrangementer med fokus på spændingsfeltet imellem politik, fagforening og medlemmer. Hvis du vil inviteres eller er interesseret i oplæggene, er du velkommen til at maile PROSA/ØST på bfr@prosa.dk. Du kan også følge med i PROSAs kalender og nyhedsbreve.

Skrappe a-kasseregler for selvstændige

Tænk dig nøje om, hvis din arbejdsgiver foreslår, at du fremover skal være konsulent frem for fastansat. Dine vilkår i a-kassen er forskellige, alt efter om du er lønmodtager eller selvstændig

Af Anne Grethe Hansen
regionsleder, Min A-kasse
[agh@prosa.dk]

Er du lønmodtager eller selvstændig?

Umiddelbart er det jo ikke noget, a-kassens medlemmer går og tænker på i det daglige. Arbejdet kalder, og lønnen eller betalingen for arbejdsopgaverne går ind på kontoen hver måned.

Spørgsmålet er dog blevet særligt aktuelt, efterhånden som flere og flere firmaer udliciterer it-opgaver og derfor opsiges vores medlemmer som lønmodtagere for at tilbyde dem ansættelse som konsulenter - altså selvstændige. Vi møder disse medlemmer her i a-kassen, når konsulent-opgaverne pludselig bliver få, og aflønningen dermed ikke svarer til den månedsløn, de er vant til at få.

Selve dagpengeregten er der ikke tvivl om. A-kassen har både selvstændige og lønmodtagere som medlemmer og kan behandle begge kategorier. Men der er stor forskel i lovgivningen og ydelserne fra a-kassen.

På vejen ned ad indtægtsstigen er det første spørgsmål gerne: Kan a-kassen supplere min indkomst op, når jeg eksempelvis kun arbejder 25 timer om ugen? Hvis man er lønmodtager, er det muligt at få supplerende dagpenge i en periode på op til 30 uger, men denne mulighed findes ikke, hvis man er selvstændig.

Et andet spørgsmål, vi også ofte får, er: Jeg har feriedagpenge til gode fra a-kassen. Kan jeg hæve dem i juli, hvor jeg holder ferie? Igen er svaret: Hvis man er lønmodtager, er der mulighed for feriedagpenge fra a-kassen, men denne mulighed findes ikke, hvis man er selvstændig.

Luk og sluk

Hvis du bliver ledig efter et job som lønmodtager, skal a-kassen bede om din opsigelse som dokumentation for, at du er ude af arbejdsforholdet. Du kan stille dig til rådighed for et nyt job umiddelbart efter opsigelsesperioden. Ved nedgang i beskæftigelsen kan vi udbetale supplerende dagpenge efter bestemte regler.

Som ledig efter selvstændig virksomhed skal du fremvise dokumentation for, at din virksomhed er ophørt. Det vil

sige dokumentation fra CVR-registeret og SKAT om, at din virksomhed er lukket. Du skal sløjfe hjemmeside og andre reklamesites, hvor din virksomhed figurerer. Hvis du har haft driftsmidler, skal de afhændes, og et eventuelt varelager skal være solgt. Kort sagt: Vi skal have dokumentation for, at hele virksomheden er lukket og slukket.

Samtidig er der en karenperiode på tre uger ved lukning af en selvstændig virksomhed. Det betyder, at der de første tre uger efter lukning ikke kan udbetales dagpenge. Du må ifølge reglerne heller ikke umiddelbart efter starte den samme virksomhed op igen, idet vi så må sætte spørgsmålstegn ved, hvorvidt du faktisk har haft lukket den i den mellemliggende periode.

Tænk dig godt om

Så konklusionen er: Tænk dig om, hvis din arbejdsgiver lufter tanken om, at du fremover skal være konsulent med samme arbejdsområde, som da du var lønmodtager.

Det kan sagtens være en god ide, og det kan også være sparket til at blive selvstændig og få en rigtigt god virksomhed fra start. Men det kan også risikere at være en langsom deroute i forhold til indtjening og opgaver.

Forskellen på at være lønmodtager og at være selvstændig

Lønmodtager:

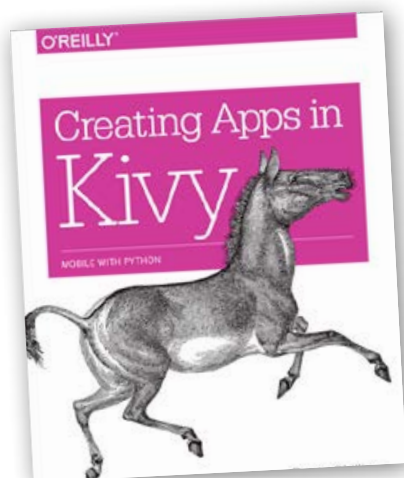
Som lønmodtager er du ansat på en kontrakt eller et ansættelsesbrev, du får en månedsløn, du betaler a-skat, atp og arbejdsmarkedsbidrag, du har et opsigelsesvarsel.

Selvstændig:

Som selvstændig er du som oftest din egen herre, din virksomhed har cv-nummer, du byder ind med kontrakt på definerede opgaver, afregnes efter aftale i kontrakt, betaler b-skat og er momsregistreret.

Bøger med rabat

til PROSA-medlemmer

Creating Apps in Kivy

Dusty Phillips
ISBN 9781491946671

Build mobile apps efficiently with Kivy, the Python-powered graphical toolkit for creating natural user interfaces with elegant multitouch support. With this hands-on guide, you'll learn step-by-step how to build and deploy a complete Kivy app for iOS and Android devices. If you're just beginning to work with Python, but are reasonably familiar with its syntax, you're ready to go. Each chapter includes exercises, using examples that run on Python 3 and Python 2.7. Learn how Kivy simplifies mobile development with its cross-platform API and domain-specific Kv language, and why this free and open source toolkit is ideal for commercial products.

Vejl. pris 227,-

Du sparer 20%

TILBUD 182,-

Mastering XPages: A Step-by-Step Guide to XPages Application Development and the XSP Language

Martin Donnelly, Mark Wallace, Tony McGuckin

ISBN 9780133373370

IBM's Best-Selling Guide to XPages Development—Now Updated and Expanded for Lotus Notes/Domino 9.0.1. XPages instantly revolutionized Notes/Domino application development, and the newest versions deliver unprecedented performance and flexibility. Now, the popular insider's guide to XPages

development has been updated and expanded to reflect all these improvements, through IBM Notes/Domino 9.0.1 and beyond. Three key members of the IBM XPages team have brought together comprehensive knowledge for delivering outstanding solutions. They have added several hundred pages of new content, including four new chapters.

Vejl. pris 592,-

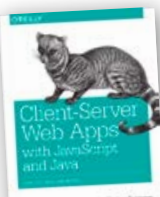
Du sparer 20%

TILBUD 474,-

Client-Server Web Apps with JavaScript and Java

Casimir Saternos

ISBN 9781449369330

As a Java programmer, how can you tackle the disruptive client-server approach to web development? With this comprehensive guide, you'll learn how today's client-side technologies and web APIs work with various Java tools. Author Casimir Saternos provides the big picture of client-server development, and then takes you through many practical client-server architectures.

You'll work with hands-on projects in several chapters to get a feel for the topics discussed. User habits, technologies, and development methods have drastically altered web app design in recent years. But the Web itself hasn't changed. This book shows you how to build apps that conform to the web's underlying architecture.

Vejl. pris 272,-

Du sparer 20%

TILBUD 218,-

Learning iOS Development: A Hands-on Guide to the Fundamentals of iOS Programming

Maurice Sharp, Erica Sadun, Rod Strougo

ISBN: 9780321862969

Covers iOS 7 and Xcode 5. Learning iOS Development is the perfect first book for every new iOS 7 developer. It delivers a complete foundation for iOS development, including an introduction to the Objective-C language, Xcode development tools, best-practice user interface development, and best practices for all aspects of app development and deployment.

Throughout Learning iOS Development, you explore the iOS development process as you create and expand a handy car valet app. The hands-on projects enable you to create meaningful code as soon as possible, building confidence and mastery.

Vejl. pris 292,-

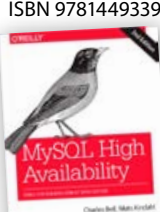
Du sparer 20%

TILBUD 234,-

MySQL High Availability: Tools for Building Robust Data Centers

Charles Bell, Mats Kindahl, Lars Thalmann

ISBN 9781449339586

Server bottlenecks and failures are a fact of life in any database deployment, but they don't have to bring everything to a halt. This practical book explains replication, cluster, and monitoring features that can help protect your MySQL system from outages, whether it's running on hardware, virtual machines, or in the cloud. Written by engineers who designed many of the tools covered, this book reveals undocumented or hard-to-find aspects of MySQL reliability and high availability-knowledge that's essential for any organization using this database system.

This second edition describes extensive changes to MySQL tools.

Vejl. pris 456,-

Du sparer 20%

TILBUD 365,-

FACTUM BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS
- følg linket til FACTUM BOOKS viaprosa.dk
og få rabat på bøgerne.

Halmstedgade 6 · 8200 Aarhus N · Tel. 86 10 03 38 · info@factbooks.dk · www.factumbooks.dk

[KØBENHAVN]

Rundtur i FN Byen

Kom med på besøg i FN Byen – en arkitektonisk perle på Østerbro, som er en af de mest miljørigtige bygninger i Skandinavien. Bygningen stod færdig i 2013 og fik en pris for sin grønne profil. Mere end 900 ansatte fra mere end 100 forskellige lande har deres daglige gang i bygningen der huser otte organisationer, herunder WHO (FN's Sundhedsorganisation) og UNICEF (FN's Børnefond).

Der må maks komme 20 med på en rundvisning.
Derfor har PROSA arrangeret to omvisninger.
Der bliver ikke arrangeret spisning efterfølgende.

DATO: Torsdag den 28. august kl. 16.00-16.45

DATO: Torsdag den 11. september kl. 16.00-16.45

STED: FN Byen, Marmorvej 51, 2100 København Ø

Der er sikkerhedstjek inden nøjagtig som i lufthavnen.
Mød derfor op senest kl. 15.45. Tilmelding på prosa.dk/kursus

Hold øje med efterårets arrangementer i kursuskataloget som udkommer med næste Prosablad den 14. august.

2. halvår // 2014

Få ny viden

De it-professionelles kursuskatalog

PROSA
www.prosa.dk/kursus

[KØBENHAVN]

PROSA/VEST AFHOLDER ORDINÆR GENERALFORSAMLING

TID: Lørdag den 27. september 2014 **STED:** PROSAs lokaler, Møllegade 9-13, 8000 Århus

STED: PROSAs lokaler, Møllegade 9-13, 8000 Århus C

Generalforsamlingen er VESTS årlige møde, hvor det bestemmes, hvilke områder vi skal fokusere på i det kommende år.

Har du forslag, der skal tages op på generalforsamlingen, skal bestyrelsen have dem senest den 23. august 2014, så alle har tid til at se dem igennem.

Send forslagene til Carsten Larsen, der er forbundssekretær for PROSA/VEST.

Dagsorden udsendes senere til alle medlemmer af PROSA/VEST.

Har du spørgsmål eller kommentarer til generalforsamlingen - kontakt:

Forbundssekretær Carsten Larsen
Tlf. 33 36 41 98, e-mail: cla@prosa.dk

Med venlig hilsen
PROSA/VESTs bestyrelse

PROSA/VEST organiserer privatansatte
PROSA-medlemmer vest for Storebælt.

PROSA

Forbundet af It-professionelle • Association of IT Professionals • prosa.dk

København – Forbund og Min A-kasse

Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V

Kontortid: kl. 9-15
mandag dog kl. 10-15

Tlf.: 33 36 41 41
Fax: 33 91 90 44

Flere oplysninger på www.prosa.dk

Aarhus

Møllegade 9-13
8000 Aarhus C

Kontortid: kl. 10-15

Odense

Overgade 54
5000 Odense C

Kontortid: kl. 10-15

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte på nedenstående telefonnumre og e-mailadresser:

Niels Bertelsen

Formand

Direkte: 33 36 47 67

Mobil: 40 11 41 23

E-mail: nib@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen

Næstformand

Direkte: 87 30 14 05

Mobil: 28 88 12 47

E-mail: hj@prosa.dk

Mikkel Nonboe

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 47

Mobil: 42 31 82 89

E-mail: mno@prosa.dk

Erik Swiatek

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 23

Mobil: 27 60 11 75

E-mail: ers@prosa.dk

Carsten Larsen

Forbundssekretær

Direkte: 33 36 41 98

Mobil: 29 62 02 95

E-mail: cla@prosa.dk

PROSA/CSC

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V

Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/SAS

Formand: Annette Hansen
Engvej 165, 2300 Kbh. S

Tlf.: 29 23 41 14

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V

Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54
5000 Odense C

Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST

Møllegade 9-13
8000 Aarhus C

Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A
1606 Kbh. V

Tlf.: 33 36 41 41

Af Kurt Westh Nielsen
Redaktør
[kwn@prosa.dk]

Skal vi blot bræge som lam?

Den tidligere NSA-agent Edward Snowdens meldinger om masseovervågning kunne holde jubilæum den 5. juni. Og hvad så?

Lidt haltende startede en dansk mediedækning af Edward Snowdens strøm af afsløringer sidste sensommer. Men det har ikke ført til bedre databeskyttelse for borgere og virksomheder. Tværtimod. Vi har set ny dansk lovgivning, der skal legitimere de aktuelle tilstande. Og selv censure: Brancheorganisationen ITEK's kommende tredje version af årets it-sikkerhedsanbefalinger bliver rensset for referencer til NSA som en sikkerhedsmæssig risiko. Det sker, efter at Forsvarets Efterretningstjeneste har aflagt besøg.

Væk ikke USA's vrede

Den europæiske reaktion på Snowden så jeg under en it-sikkerhedskonference i Bruxelles sidste efterår. EU-Kommissionens embedsmænd var handlingslammede. For hvad kan EU egentlig gøre i en situation, hvor en lang række medlemslandes tjenester aflytter på tilsvarende vis som USA? Også hensynet til EU's forhandlinger med USA om en handelsaftale gør Kommissionens håndtering af Snowdens afsløringer til en delikat sag. En EU-undersøgelingsgruppe skal afhøre Snowden, og der ender den skandale så.

Det mener i hvert fald en erfaren person - den tidligere operative PET-chef Hans Jørgen Bonnichsen. I midten af maj i år konstaterede han synligt berørt på en konference i anledning af en bogudgivelse om Snowdens afsløringer:

- Det er som Echelon-skandalen i år 2001, hvor EU også ville lave en undersøgelse. Det blev et brøl fra en løve, som faldt ned som et lam.

På det hjemlige plan var hans analyse lige så nedslående:

- Det er synd at sige, at Danmark har brølt som en løve; vi har bræget som et lam. NSA-skandalen betyder, at et flertal i Folketinget er i færd med at legalisere tingenes tilstand med en ny lov, sagde han.

Regeringen har gennem 12 måneder fremsat identiske og internt koordinerede udtalelser af typen: "Der er ingen grund til at antage, at der skulle foregå ulovlige amerikanske efterretningsaktiviteter rettet mod Danmark eller danske interesser".

Det skurrer endnu i ørerne. Alle ved vist, at dansk datakommunikation er blevet aflyttet massivt - lovligt eller ulovligt. De danske konsekvenser af Snowden-sagen er negative med en enkelt undtagelse. Justitsminister Karen Hækkerup har taget konsekvensen af, at EU-Domstolen har ulovliggjort EU's logningsdirektiv, og i skrivende stund bebudet en afskaffelse af vores stærkt kritiserede logningsbekendtgørelses masseopsamling af trafikdata. Glædeligt.

Et år med overtrædelser af fundamentale menneskerettigheder bør få politikerne til at sætte skarpere grænser for masseovervågning og bedre beskyttelse for borgere og virksomheder i Danmark. Men masseaflytningerne er også et personligt "wake-up call" til enhver, der ikke vil leve i en orwellsk dystopi. Sætter du privatliv over magelighed og har indset, at Snowden-sagen er meget væsentligere end Se og Hør-skandalen? Så stil krav til politikere, den offentlige forvaltning og serviceleverandører om respekt for digitale frihedsrettigheder.

DANMARK

PP

Sorteret magasinpost MMP
ID-nr. 42091

Afsender: PortoService, Fabriksvej 6, 9490 Pandrup

Synspunkter på denne bagside er ikke nødvendigvis udtryk for PROSAs holdning.

Ændringer vedr. abonnement ring venligst 3336 4141 eller e-mail til: bladservice@prosa.dk